КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Губернаторства

Ч. 55. Краків, 24. червня 1940. Рік I.

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34 II.
Fernsprecher 230-39

50 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Переговори між Німеччиною і Францією

= Берлін, 21. 6. Французький уряд повідомив уже німецький уряд про визначення уповноважених, які вестимуть переговори у справі перемиря. У склад делеґації входить: ген. Гунціґер, амбасадор Ноель, віцемаршал Лелюк і ґенерал летунства Бержере. Тому, що телеграфічний звязок через Еспанію утруднений, повідомлення французького уряду про визначення уповажнених дійшло до відома німецького уряду щойно в четвер 20. ц. м. в 1-ій год. вочі. Цю вістку можна було закомунікувати Гітлерові щойно в год. 4-ій год. вранці. Начальна команда німецької армії видала негайно у звязку з тим необхідні доручення і поробила відповідні заходи, щоби приняти французьких уповноважених до переговорів у справі перемиря.

Франція просить Італію про перемиря

= Рим, 21. 6. У четвер 20. ц. м. оголошено офіційно, що французький уряд звернувся до італійського уряду за посередництвом Еспанії у справі переговорів про перемиря. Італійський уряд повідомив також як і Німеччина а саме, що жде на уповноважених Франції, яким визначить місце і час переговорів.

Полонено 200.000 французів в одному дні

ВОЄННА ПРИСТАНЬ БРЕСТ УПАЛА. — ЧЕРГОВИЙ ПРОРИВ ЛІНІЇ МАЖІНО. — ПЕРША ВІДПЛАТА АНГЛІЇ. — БОМБАРДУВАННЯ ОСЕРЕДКІВ ВОЄННОГО ПРОМИСЛУ Й ПРИСТАНІ ГУЛЬ. — НОВІ ОСЯГИ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ.

Головна кватира, 20. 6. — Начальна команда німецької армії подає: У Бретонії добули німецькі війська Брест. У Нормандії осягнено долішний біг Льоари від Нант до Тур і в поодиноких місцях ріку перейдено. Наступ триває.

В коліні середньої Льоари продовжується переслідування ворога почерез відтинок Шер та через Бурже, на південь від Льоари німецькі війська у погоні за утікаючими французами. Летунство бомбардує кожне скупчення французів.

У північній Льотаринґії недобитки розгромленої східно-французької армії, що не попали в полон, утікають до горішних Воґезів. Епіналь, Туль і Ліневіль у німецьких руках. По обох боках Діленгофен на лінії Мажіно йде бій. На схід від Вайсенбурга прорвано лінію Мажіно.

У дні 19. ц. м. ЗАХОПЛЕНО 200.000 ФРАНЦУЗІВ У ПОЛОН, в тім і командanта 10-ої французької армії ґен. Альтмеєра. Ворожі літаки бомбардували невійськові обекти, вбиваючи 8 цивільних осіб. Німецьке летунство дало відплату Англії, бомбардуючи осередки воєнного промислу, центри зброї, та інш. Велика пожежа простягалася на 50 км. Крім того збомбардовано бензинові стації в Гуль та азотові заведення в Білінґгем.

На захід від Дунґенсе знищили дві німецькі скоробіжні моторівки перед англійським побережжям один ворожий корабель 4.000 тон містоти. Затоплено 4 ворожі кораблі цистерни.

Загальні втрати ворога в дні 19. ц. м. — 21 літаків та всі згадані кораблі. Німці втратили 6 літаків. У здобутті твердині Верден визначилися — поручник Штайн, фон Вінцендорф і підстаршина Замель.

У прориві лінії Мажіно й в акції окруження ворога в Ельзасі та Льотрінґені і в Бурґундії визначився ген. Ріттер фон Грайм і ґен. Ріхтгофен.

Після зустрічі в Мінхені

Краків, 20. червня 1940.

(г) За капітуляцією і просьбою замирення приходить все мир. Тому й не дивниця, що після історичної заяви марш. Петена та зустрічі вождів німецького й італійського народу у Мінхені — щораз частіше буде в розмовах сірих людей повторюватися слово мир. А проте у тих розмовах можуть заходити всякі непорозуміння, на які варта, на нашу думку, звернути уваґу, щоб заощадити декому зайвої витрати часу та красномовного палу.

Непорозуміння може трапитись однаково з тими, які в упадку Франції бачили б лише закінчення одного періоду війни на одному її відтинку, а не вирішну подію для всієї воєнної кампанії, — як також із тими, які сподівались би мира ось-ось, сьогодні-завтра. Льоґіка ситуації каже признавати обидва такі погляди зовсім помилковими. До першого табору можна б зарахувати всіх тих, у широкому світі, м. і. у польському громадянстві, які все ще не можуть примиритися з думкою про безсумнівну німецьку перемогу, та все ще „чогось" чекають і „не тратять надії". До тієї самої катеґорії скептиків належать зрештою навіть і ті, які може і раніш вірили у німецьку перемогу та нині вже в неї не сумніваються, але які все ще не освоїлись з темпом німецької стратегії та динамікою німецької політики. Ті всі люди вважають, що можлива ще довга »правдива« війна з невідлучним у кожній війні чинником несподіванок та воєнного ризика, якщо навіть Франція склала зброю. Залишається, мовляв, ще Англія, а там невідомо ще, як остаточно поставиться Америка, чи не скрутить Туреччина! Словом, після упадку Франції ті самі медитації, що були після упадку Польщі, Норвеґії, Голяндії, Бельгії: завжди ще фантасти фантазували на тему свого рефрену „це ще не кінець".

Тимчасом сьогодні не можна мати ніякого сумніву, що перемога у Франції це таки „початок кінця". З питанням „кінця" вяжеться головне питання: „що буде з Англією?" Чи англійський фронт буде автоматично зліквідований з французьким, чи може війна перекинеться на англійські острови? Чи гарячкові приготування до оборони буквально в усьому англійському населенні мають на меті дійсно допустити до того, щоб війна спустошила безпосередньо і британську митрополію? Але на всі ці запити можна відповісти також запитом: Чи можна думати поважно, що Англія зможе опертись цілій могутній збройній силі, коли ця остання звільниться у Франції та знайде можливість переводити в діло у буквальному розумінні слова німецької найпопулярнішої пісоньки „бо ми їдемо до Англії"?! Тому: ліквідація французького фронту є також ліквідацією фронту англійського, хоч би навіть воно вимагало знову деякого часу, хоч би навіть знову вимагало нових сторінок подиву гідного зусилля німецького вояка.

Ва, але чейже Черчіль заповів, що коли б англійському урядові прийшлося покидати англійську землю, то він всеодно не перестане воювати! У відповіді ми навели в останніх числах нашої ґазети кілька дуже цікавих голосів німецької преси. Вони пригадали стару історичну правду, що 1) війна вирішується завжди на полі боїв, 2) господарські чи політичні труднощі внутрі держави мають тільки тоді вплив на вислід війни, коли вони відбиваються на боєздатності армії та на воєнних спроможностях держави, і 3) ніякої війни не можна вести „на віддаль". Ця остання правда кидається особливо в очі, коли брати під увагу демонстровані симпатії Рузвельта до демократичних держав европейського заходу та натяки Черчіля про війну Англії — з Канади. Війна з Німеччиною зпоза океану — це суща нісетниця. „Приватна" війна англійського уряду без англійської території та навіть евент. (дуже мало правдоподібна) війна Злучених Держав без можливости знайти безпосередній стик з німецькою збройною силою — це неповажна забава, політично зовсім подібна до польсько-литовських взаємин з близько 20-літнього періоду „ні війни ні мира". Тоді Литва не признавала за Польщею Вильна та не втримувала з нею поштово-комунікаційного, дипльоматичного ані торговельного звязку: яка шкода була з такого стану для Польщі?! Така сама шкода була б для Німеччини з війни „зпоза океану", з тією ріжницею, що шкоди були б далеко більші для тієї заморської воюючої сторони, ніж колись були для Литви. Справа звелась би до орґанізації такої господарки, яка могла б обійтись без довозу деяких сирівців з північної Америки та деяких кольоній. Навіть для ляїка ясно, що маючи до розпорядження сирівцеві та харчеві терени цілої Европи та деяких кольоній — втрата була б не по стороні Европи, а Америки.

А проте з того теж не виходить, що капітуляція Франції тотожня з негайним миром. Передусім не слід забувати, що ціллю кожної війни не є перемога над противниками сама для себе, тільки змога і хист так політично використати перемогу, щоб осягнути максимум користей для держави, на можливо найдовший час. Отже перемога Німеччини у нинішній війні не полягає у тому, щоб знищити одного чи другого її воєнного противника, чи обох їх, тільки так після своєї перемоги зорганізувати новий лад в Европі, щоб мати як найбільшу свободу власного розвитку та якнайбільшу забезпеку на найдовшу будучність. Очевидно, що і такий плян не родиться за ніч і його реалізація вимагає часу. Тому під миром не слід розуміти кінця воєнних дій, лише початку нового політичного ладу. На той новий лад треба ще ждати.

Покищо нема ще й необхідних воєнно-політичних передумов для такої нової орґанізації політичних відносин на европейському суходолі та на позаевропейських теренах, які від Европи залежні. Через те й Німеччина та Італія не квапляться з відповіддю Франції на її запит, щодо умов перемиря. Не квапляться теж тому, бо живе ще покоління німців, яке знаменито тямить поведінку переможців зі світової війни супроти тодішньої переможеної Німеччини. (Дивись цікавий голос німецького часопису, наведений в огляді преси). Річ тепер не в тім, щоб злорадно ту поведінку самому наслідувати, тільки в тім, щоб саме не зробити помилок із року 1871-го, які дозволили на рік 1919. Коли приглядаємось методиці всієї війни, веденої німцями, війни, до якої належить і стратеґія і політика, то не можемо мати найменших сумнівів, що Німеччина осягне свою політичну мету таксамо блискуче, як осягнула вже досі мету воєнну.

ПОВСТАННЯ НА КОРСИЦІ.

Женева, 21. 6. Кружляють поголоски, що на Корсиці дійшло до повстання. В деяких місцевостях дійшло до гострого зудару між цивільним населенням і французькою залогою.

Над Штрасбургом -- німецький прапор

ЛЮНЕВІЛЬ І ТВЕРДИНЯ ТУЛЬ У НІМЕЦЬКИХ РУКАХ. — ШЕРБУРГ ДОБУТИЙ. НАНСІ ЗАЙНЯТЕ. — НАЛЕТ НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ НА АНГЛІЙСЬКІ ЛЕТУНСЬКІ МАЙДАНИ І МАГАЗИНИ.

Головна кватира. Начальна команда німецької армії подає: Серед французької армії цілковите розладдя. Скорі загони німецької армії ЗАЙНЯЛИ ШЕРБУРҐ У НОРМАНДІЇ, біля Рен дійшли до Бретонії, а на південь перейшли Ля Ман.

Між Орлеаном і Невер перейшли німецькі війська Льоару. У Бурґундії швидкі загони вже під Ліоном.

На схід від Мільгавсен панцирні і змоторизовані дивізії навязують уже контакт із військами, що наступом перейшли через горішний Рен і вдерлися глибоко у Вогези побіля Мінстеру.

На півночі зайняли німецькі війська Нансі. На лінії Мажіно по обох боках Діденгофен ворог ще ставить опір.

Ескадри літаків атакували заборола, окопи, залізничі шляхи та скупчення ворожих військ, окружених в Льотрінґені. Біля Шербурга затоплено бомбами один торговельний корабель 10.000 тон містоти.

В Англії німецькі літаки бомбардували численні летунські майдани і великі магазини з воєнним приладдям.

Вороги втратили 6 літаків, а німці 5.

Крім того команда німецької армії подає, що НАД ШТРАСБУРГОМ ПОВІВАЄ УЖЕ НІМЕЦЬКИЙ ПРАПОР.

——о——

Оживлена діяльність італійського летунства

Рим, 20. 6. Начальна команда італійської армії подає з четверга такий комунікат. У висліді безупинного наступу нашого летунства на Середземному Морі обкинено бомбами й обстрілювано скорострілами численні ворожі обєкти в Бізерті та в інших містах. Шкоди ворога великі.

Одно підводне судно сторпедувало і затопило французький контрторпедовець, 2.500 тон містоти. В північній Африці на кордоні Киренаїки йдуть бої при активній співучасти летунства. Один анґлійський літак зістрілено, а 2 італійські літаки не вернулися до своїх баз.

У східній частині італійської Африки бомбардовано ворожі бази в Адені, Цайлі, в Судані та інші місцевости.

УСПІШНІ АТАКИ НА ВОРОЖІ МОРСЬКІ БАЗИ І ЛЕТОВИЩА. — БОЄВА АКЦІЯ ПРОТИ АНҐЛІЇ В АФРИЦІ.

= Рим, 18. 6. кватира італійських військ подає: Італійське летунство заатакувало вчора морські бази і летовища — обкидаючи їх бомбами — на Мальті і Корсиці та в Тунісі. У повітряному бою зістрілено один стежний літак. Ворожі літаки обмежилися до кількох налетів, майже виключно в малих одиницях і до того в ночі, обкидаючи бомбами міста та не укріплені місцевости. Зпоміж цивільного населення в Савоні одна особа вбита; декілька ранені. Підчас ворожого налету літаків на Каліярі знищено кілька ганґарів на летовищі, причому згинуло 6 осіб з технічного персоналу і коло 30 осіб ранених. Одна з ворожих летунських ескадр намагалася заатакувати Палермо, але на вид італійських стежних літаків залишила свій намір і відлетіла. В Альпах щораз сильніша акція наших розвідних відділів.

В північній Африці розвивається успішно акція, що є в повному ході, на суші, в повітрю і на морі. У східній Африці італійське летунство розвиває діяльність на широку мірку проти морських і летунських баз у Судані та в Кенії. Акція розвивається успішно, причому знищено декілька літаків на землі та ушкоджено уладження на летовищі.

Анґлійські батави у схід. Африці розгромлені

ІТАЛІЙСЬКЕ ЛЕТУНСТВО ДАЛЬШЕ НА СТУПАЄ.— ЗАТОПЛЕННЯ ПІДВОДНОГО СУДНА.

Рим. — Італійський воєнний комунікат за середи 19. ц. м. Головна кватира збройних сил подає: Розвідчі літаки затопили одно вороже підводне судно.

Положення на північно-африканському фронті без змін. У східній Африці знищено анґлійську військову батаву, що силкувалася прорвати італійські боеві лінії.

Італійське летунство атакувало летунські бази противника, причому спалено 3 ворожі літаки. Ворожі літаки скинули бомби на одну рільничу оселю, вбиваючи 3 жінки і кілька дітей.

Впродовж минуло ночі ворожі літаки атакували міста у провінціях Ліґурії та Пiемонту, скидаючи бомби. Жертв ніяких не було. Шкоди невеликі.

——о——

Горія Сіма наслідником Кодряну

Порозуміння між румунським королем і членами »Залізної Ґвардії«

Букарешт, 20. 6. — Як відомо, минулого року король Румунії припинив діяльність організації »Залізної Ґвардії«. Її провідника Кодряну вбито. Тепер король дозволив відновити діяльність »Залізної Ґвардії« з тою заввагою, що наслідник Кодряну, Горія Сіма запевнив, що він не буде поборювати політики короля. Горія Сіма після припинення діяльности »Залізної Ґвардії« утік із Румунії і щойно 19. травня ц. р. вернувся до краю, де його арештовано. Тепер влада його звільнила і таким чином дійшло до порозуміння з королем. Отже король Карло співпрацювати-ме з молодим націоналістичним рухом у Румунії.

Зміни в уряді Злучених Держав

= Вашинґтон, 21. 6. Велику сензацію викликав факт зміни в уряді Злучених Держав, а саме на становищах секретара маринарки і секретара війни. Секретарем маринарки став Вілям Франклін Кноке, видавець часопису »Шікаґо Дейлі Нюс«, б. кандидат републиканської партії на президента. Зновуж секретарем війни став Генрі Л. Стінсон. Ці зміни змінять становище през. Рузвельта в продовжуванні його політичної лінії. Ці зміни вимагають ще згоди сенату.

НЕОФІТ КИБАЛЮК.

Розсадники польського православя

IV*)

При тверезому й обєктивному погляді на речі трудно вишукати реальні підстави для т. зв. російського питання в Православній Церкві в б. Польщі. Російський елемент був і є тут елементом конюнктуральним і істнує остільки, оскільки в ерархічній верхівці є передумови для його існування. Якщо взяти під увагу, що національна приналежність залежить від моментів крови, культури і переконання, то тому критерієві ледве чи буде відповідати і той 1% росіян, про який ми згадували.

Після приходу німців, коли виникла потреба виразного національного зріжничкування, росіяни мають поважні клопоти з обсаджуванням хоча 3 провідних органів своїх комітетів правдивими »русскими«. І тому не дивно, що більшість осіб у тих органах, хоч і називають себе »русскими«, але коли трішки пошкребти їх, дуже легко гублять зайві »с« а зпід »русского« навєрствування вилазять білоруси, навіть вірмени, а вже найчастіше наші ж таки »малороси«. Отже з огляду на те, що в переважній більшости елемент цей складається з осіб, які не знають »хто вони й чиїх батьків діти«, трудно загалом поважно спинятись над цим питанням, а коли в даному випадку згадується про той елемент, то тільки тому, щоб підкреслити його конюнктуральність та його шкідливу ролю при різних нагодах.

В 1927 р. о. прот. Динько-Никольський випустив перший православний молитовник польською мовою, в передмові до якого пояснив, що робить це для тих, які „в почуцю свеґо релігійнеґо обовйонзку прагнон в дому і в церкві модліць сен і хваліць Пана Бога, Найсьвентшон Маткен Єґо і вшистких сьвентих зґодне з пшиказанем св. апостола Павла »зе зрозумнем виразуф«, себто „в єнзику польскім, цо невонтпліве пршичині сен до хвали нашей св. Церкві Православней, до покршепеня в нас вяри православней і моральносці хршесьцяньскей ораз до уміловання Ойчизни і збавеня душ наших. Нех сен стане, нех сен стане (Пс. 40, 14)." До чого воно причинилося, коли „сен стало", про те нема потреби згадувати. Цікаво тільки як ця ідея розвивалася та хто для неї працював.

Не знати чи для „уміловання Ойчизни і збавеня душ" крім автора отвирав хто цей молитовник, але відомо, що »русский« протопресвітер Федоронько, по походженню лемко, по переконанні москвофіл, для „покршепеня в нас вяри православней" видав нового молитовника в польській мові для православного війська, а пізніше ввів польську мову до православного богослуження і тією ціною, не маючи навіть потрібної освіти, осягнув затвердження на становищі протопресвітера православного військового духовенства. Згуртувавши навколо себе »русских« військових священиків (Георгій Шретер — зросійщений німець, Віктор Романовський — »малорос«, Семашко, колишній денікінський старшина, Сурвіло — білорус, який був »русским« через два »с«, а потім став поляком через два »л« і писався »Сурвілло«, в стилю »Яґелло«, якийсь Курило, що теж для стилю змінився в »Курилла« і ін.) почав »русский« протопресвітер творити польське православіє. Осьтак »русский« конюнктуральний елемент у даному випадку »русскі« священики, що завжди були без трівких основ, без ґрунту, без коріння в тому ґрунті, зорієнтувавшись, що шати національно-польські більш відповідають духові хвилини й бажанню рішальних чинників, скидають одні, а вбирають другі та стають православними поляками „з крві і косьці", бо ж для них найголовніше зберегти свою кліку. свої посади, свої впливи, а національна приналежність це тільки нюанси хамелеонських кольорів, що приходять самі собою в залежности від окруження. Російські ерархи на чолі з митрополитом »всіх і вся« благословляли, бо ж і їм залежало на своїх становищах, бо ж і вони годились на кожну нову лінію, навіть турецьку, навіть китайську, щоб тільки, Боже борони, не українську, найбільш ними зненавиджену, яка впливала на них, як червона плахта на жертву тореадора.

Нова лінія в стадії розвертання на ширшу мірку була започаткована святочно й гучно хіротонією двох епископів — „поляків" — Шретера й Семашка. Цю подію радісними фанфарами протрубіла польська преса підкреслюючи, що нарешті два поляки „з крві і косьці" будуть православними ерархами, в чому вбачали початок нової ери в історії Православної Церкви. Та подія була дійсно початком, чи вірніше припала на початок, але не нової ери й не в Православній Церкві, а на початок кінця самої польської держави. В запалі завзяття ідеольогів польського православія, голови й груди яких оздобились нагородами в формі мітр, хрестів і ордерів, не здібні були цього вичути й на перших порах віддавались патетичній декляміації, затративши почуття сорому й міри. Єп. Тимофій Шретер при іменуванні його єпископом, казав: „Період розвою сили Річипосполитої, це одночасно період розвитку Православія, коли православна культура й теольоґічна наука еманували з Польщі на цілий передусім словянський Схід, а частинно й на південь. Окружене прихильною опікою польської держави. Православя дало ряд патріотів і великих мужів". Єпископ Матвій Семашко співав на ту ж нуту: „Не можемо обминути ще одного доказу вірности Річипосполитій з боку нашого першого митрополита у відродженій Польщі, незабутнього Ґеоргія, який цю свою вірність припечатував власною мученицькою смертю. Польща однаково відноситься до всіх своїх громадян без різниці віри, її релігійна толеранція має всі прикмети історичної традиції і не треба на це більших доказів, коли згадаємо, що відношення польської держави до св. Церкви Православної унормоване виданням статуту з дня 19. листопада 1938 р." Сьогодні читаємо все те, немов фрагменти з якогось, скажім, Остапа Вишні, а тоді тверезі люди, слухаючи таких заяв, думали, чи не сталась якась плутанина понять і взаємне непорозуміння себе, подібно, як і підчас будови вавилонської вежі.

Та на одній заяві не скінчилось. Для ширення баламутства згадана ґрупа священиків і епископів, до якої прилучився ще колишній царський паж еп. Сава, заложили Православний Науково-Видавничий Інститут у Ґродні та в „Глосє Православя" і в „Пршеґльондзе Православя", органах Інституту, намагались обоснувати свою польську православну ідеольоґію. Означивши мету й завдання Інституту та його органів, які в деяких точках звучать так: а) обєднання всіх вірних Православної Церкви і створення спільного вогнища польської православної культури, б) глибоке й органічне привязання до народу, мови й культури польської, ц) творчий і лицарський громадянський чин, д) активна участь всіх верств православного громадянства в державному і суспільному житті, е) згідне співжиття з іншими віроісповіданнями і національностями, „Пршеґльонд Православія" дає псевдостатистичне обоснування того руху, чи польонізаційної акції, оперте на даних другого загального перепису населення в Польщі з дня 9. грудня 1931 р. Ми знаємо вартість цих переписів, зокрема у східніх воєвідствах і спеціяльно у люблинському воєвідстві, про яке постійно польська преса піднімала галас, мовляв, українці вдерлись до самого центру польської держави. Той факт завжди старались затерти у статистичних даних, які діставались закордон. Тому признання до українства на Холмщині було з боку українського населення свого рода геройзмом, на який не кожний спромагався. Та всеж таких героїв згідно з даними перепису знайшлося тут аж 62.300 осіб, які виразно зазначили свою національну приналежність. 7.500 подались за руских. В рубриці „віра" занотовано 210.400 православних, з них 139.700 не подало своєї національної приналежности, чи може їх про це не питали, чи пак їм цього не занотували. На відсутності окреслення національности Інститут будує свої рахунки й польонізаційні пляни, запевняючи, що 139.700 православних у люблинському воєвідстві не є ні німцями, ні жидами, лише ...поляками. Тим же способом псевдо-Науковий Інститут вишукав у білостоцькому воєвідстві — 59.200, новогородському — 123.500, поліському — 38.100, виленському — 128.000, волинському — 10.000, в інших воєвідствах — 17.000, додав чотирьохлітній природний приріст — 31.800 і в загальному підсумку назбирав 547.800 православних „поляків".

Спираючись на таких теоретичних обчисленнях, свящ. Касперський, ренеґат у рясі православного священика і директор інституту, пише в „Пршеґльонд-і Православія" ч. 1, ось що: „В межах Польщі є пересічно чотири міліони православних різної національности, в тому числі шістьсот тисяч поляків православної віри. Всі мусять спільно і гармонійно працювати, бо всіх єднає добро Православної Церкви та любов до батьківщини (Польщі). Православним полякам припадає велике історичне післанництво, післанництво поширення та зміцнення не тільки правди своєї віри, але також кордонів і маєстату Річипосполитої."

Так виглядав закроєний на ширшу мірку польонізаційний плян, змонтований „русскими" архипастирями й пастирями, які в тій цілі перетворились у православних поляків. Розуміється, що за плечима цих ренеґатів стояли польські політичні чинники, а тим апаратом, що повинен був реалізувати ідею польського православія, мала бути

*) Гл. »Краківські Вісті« чч. 37, 46 і 52.

„Польська" Православна Церква, побудована на ганебному Статуті з дня 19 листопада 1938 р., що з неї робив не збір вірних, лише політично-польонізаційну екзекутиву польського уряду, кермовану старостами, воєводами, директорами департаментів і ін. чинниками та який (статут) на думку московського вовка в польсько-овечій шкірі (еп. Матвія) був найбільшим доказом „польської релігійної толеранції, що мала всі ознаки історичної традиції".

На цю польонізаційну акцію митрополит Дионисій дав своє благословення, висилаючи в день відкриття Інституту на руки гродненського еп. Сави телеграму такого змісту: „...кличу благословення Боже на цю установу і бажаю добрих висідів праці та розвою новоповсталої організації для добра Церкви і на користь держави польської".

Зважаючи на національно-релігійний рівень свідомости української віруючої маси, можна було бути спокійним, що ця акція для інспіраторів та організаторів не дасть бажаних вислідів. Про те, зрештою, свідчив біланс їхньої девятимісячної праці та почитність їхнього органу, що стосами лежав по кабінетах ідеольогів польського православя і далі тих кабінетів ніяк не йшов. Але було друге зло, що його спричинив псевдонауковий Інститут. Це ті тези й та основа, на яких базував він свою зрадницьку працю та які стали дещо пізніше основою для нових подій, що були найтрагічнішою сторінкою Православної Церкви в б. Польщі.

Для памяти і порядку не шкодить занотувати, що організаторами й основоположниками польонізаційного гродненського Інституту були: протопресвітер С. Федоронько, прот. В. Романовський, прот. Валіковський, свящ. Калинович, проф. варшавської теольогії Лапінський та свящ. Касперський. До кураторії Інституту були обрані: еп. Сава, прот. Федоронько, прот. Романовський, проф. Кирилович; до управи: еп. Матвій Сємашко, прот. Валіковський, проф. Лапінський, свящ. Калинович; до ревіз. комісії: еп. Тимофій Шретер, свящ. Хращевський, свящ. Свірщевський і п. Якимець.

Жиди й сучасна війна

(Від нашого кореспондента)

Рим, у червні 1940.

Губернатор Нюйорку Герберт Леман — як бачите: »з нашей вяри« — був недавно у Вашінгтоні у Білому Домі, де заступався з »демократією« Европи і просив, щоб Англія та Франція дістала від Злучених Держав поміч. У звязку з цією вісткою хочемо навести тут за щоденником »Іль Реджіме Фашіста« (ч. 133 з 1940 р.) такі характеристичні моменти з історії світового жидівства до вибуху останньої війни.

Спершу. треба тут сказати, що жидам удалось переконати деяких англійських учених, що англійці це племя Ізраїлеве з походження Давида. І так »Ді Нейшенел Місейдж« із жовтня 1937 р. помістив ось такі заяви єпископів і пасторів англійської протестантської церкви: В. М. Г. Мільнер заявив, що він „ніколи не сумнівався, що Ізраїл та англьосаксонська раса це один нарід". А. Б. Грімальді: „Минулими роками вичитав я у одній енциклопедії, що число англьо-ізраїлитян сягало до двох міліонів. Скільки їх тепер? Ми знаємо, що всі соціяльні кляси, професії, ремісництво, є опановані ізраїлитянами: цього досягнули ми в тіні й у тиші дотого, що можемо кликнути з радістю: магна ест верітас ет превалебіт". Знову Робертс впевняє: „Ми англійці походимо від Давида; нам є призначене царство Ізраїла; ми володіємо морем, що обливає Палестину". Єпископ Франк Воген (епископська церква реформована) договорився до ось чого: „Я переконаний, що англійці й Ізраїль це один нарід; незбито вірю, що Злучені Держави Америки і Канади творять одну цілість царства Ізраїля: через англьо-ізраїлів Христова Церква заволодіє над світом". Вкінці адмірал льорд Фішер сказав: „Усе життя був я переконаний, що англійці й ізраїль досконало утотожнюються: не розумію, щоб міг бути хочби тільки один англієць зі здоровим розумом, щоб міг думати інакше". І такі інші, як бачимо, цікаві заяви зложили ці дивні англійці про їх походження.

А тепер ось ще заяви жидівського світу з ріжного часу, але якже всі однак згідні собою: 16. січня 1919 »Джевіш Ворльд« (»Жидівський Світ«) писав ось що: „Міжнародне жидівство присилувало Европу зробити війну в 1914 р. не тільки на те, щоб накопичити великі суми гроша, а на те, щоб цими грішми зачати нову жидівську світову війну". — »Дейлі Експрес« з дня 24. лютого 1933 р. писав: „Ізраїльський народ усього світу виповідає Німеччині економічну і фінансову війну. Чотирнацять міліонів жидів згуртувались, щоб виповісти ІІІ. Німеччині мілітарну війну". Якийсь Любет, чи пак Любе писав у 1933 р. до колишнього австрійського міністра Чермака: „Терпеливість жидів дійшла до краю. Німецький нарід... мусить щезнути з лиця землі." Славний Еміль Людвіґ писав 14 травня 1934 р. в »Лезанналь«: „Гітлер не хоче війни, але жиди примусять його до того. Останнє слово, як у 1914 р. за Англією". Восени 1938 р. жид П. Гремж у книжці »Елітр о Жіїф« писав: „Ізраїль заатакований. Оборонім Ізраїля. Відродженій Німеччині протиставмо воскрешого Ізраїля". А 19. липня 1939 р. »Дейлі Експрес« писав: „Тому, що Англія це останнє прибіжище та остання сила жидів, то найбільшу прислугу, що можемо жертвувати жидівству буде та, щоб Велика Британія стала непереможною фортецею. Врешті, добре собі вбиймо в голову: як упаде Ізраїль, то впаде Англія, як упаде Англія, то впаде Ізраїль".

Ці виїмки, короткі і неповні, говорять самі за себе, без пояснень. Англія і Франція кричать, що вони борються за культуру, за Европу, за Бог зна защо — а вони обі боронять шакалів, гієн людськости.

М. Тибрський.

—o—

Проф. д-р Мирон Кордуба 4)*)

Болеслав-Юрій II.

Останній самостійний володар Галицько-Волинської держави.
З нагоди 600-ліття його смерти.

СТАНОВИЩЕ СУПРОТИ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Трагічна смерть Болеслава-Юрія II. кинула мрячну тінь на внутрішні відносини в Галицько-Волинській державі за часу його володіння. З того, що його отруїли, виходило, що були невдоволені з його управи. Так розуміли справу тогочасні джерела, так само пояснюють її новочасні історики. Як причини невдоволення одні джерела подають, що князь насильно ширив римську віру, спроваджував католицьке духовенство і старався знищити православну церкву; інші джерела кажуть, що він окружувався чужинцями, німцями та чехами, зі своїми підданими поводився жорстоко, вязнив їх, вимушував від них окупи, і т. п. Як бачимо, ці закиди є почасти релігійного, почасти політичного характеру. Замітне, що релігійні находимо лише в чеських та швайцарських джерелах, навпаки дуже добре ознайомлене з подіями польське джерело, літопис Траски, про них зовсім не згадує, подаючи тільки політичні. Добре передумавши справу, приходимо до переконання, що вістки поширювані в католицьких краях середущої Европи старалися отроєного князя представити як жертву „схизматицького" фанатизму, як мученика за католицьку віру, тож ці були тенденційні, та що властивих причин його насильної смерти треба шукати радше на політичному полі. Що правда, Тройденович був вихований в католицькій вірі, але перебираючи владу в Галицько-Волинській державі перейшов — очевидно з політичних оглядів — до східньої церкви. Але ж ці самі політичні огляди ще більше не дозволяли йому переслідувати православну віру та виявляти змагання до її викорінення. Була б це дуже легкодушна та нерозумна поведінка, що стояла б у різкій протилежності до розважливої та обережної закордонної політики цього князя. Суперечать цьому також його запопадливі заходи про вдержання окремої православної митрополії в Галичі.

ВЗАЄМИНИ МІЖ КНЯЗЕМ ТА БОЯРАМИ

З причини вбогости, уривковости та неясности джерельних вісток стрічаємо в новочасній історичній літературі дуже суперечні погляди на уклад політичних справ у Галицько-Волинській державі за володіння її останнього суверенного князя. З того, що у двох останніх грамотах Болеслава-Юрія II, виставлених Німецькому орденові (з 1334 і 1335 р.) бояри виступають як заручники дотримання висловлених в них зобовязань, приходять дослідники до висновку, що могутність галицько-волинського боярства зросла тоді до небувалого ступня, що князь не мав спромоги підписувати ніяких договорів з заграничними володарями без дозволу та згоди боярської ради. Між цим, коли заглянемо до грамот тодішніх володарів інших держав, як прим. Польщі, або Мадярщини, побачимо, що там бояри також часто-густо згадані як заручники за короля, або зазначено, що володар свій розпорядок видає за згодою та дозволом духовенства і панів — хоч добре знаємо, що і Казимир Вел. і Карло Роберт та його наслідник Людвик панували самовладно та не допускали ніяких обмежень своєї монаршої влади. З того виходить, що вислови про поруку та згоду вельможів були в тодішніх латинських грамотах лише традиційною канцелярійною формулкою і що з них не можна витягати ніяких практичних вислідів.

Про ролю, яку боярство відогравало в Галицько-Волинській державі та про його відношення до князівської влади в XIV. в. довідуємося в інший спосіб. При перегляданні Галицько-Волинського літопису кидається в очі величезна різниця між відносинами у першій та у другій половині XIII. ст. Коли в першій половині бояри виступають як рішальний чинник у всіх важніших державних справах, а передусім при обсаді княжого стола, то навпаки у другій половині цього століття вони відсунені зовсім в тінь, а на передове місце виступає особиста воля та діяльність князів: Данила, Василька, Льва, Володимира. Переломовою хвилиною було признання Данилом верховної влади хана Батія. Санкція, яку Данило та його наслідники діставали від ханів Золотої орди, зробила їх незалежними від бояр. Завдяки цій санкції та особистій справности король Данило за останніх 20 літ свого панування правив зовсім самовладно своєю державою. Коли бездітний кн. Володимир Василькович задумав переказати Волинь свойому кузинові Мстиславові, заручився згодою на це татарських ханів. Кн. Мстислав, накладаючи на берестян надзвичайний податок, як кару за невірність, зовсім не питав бояр про їхню думку. Всеж таки деякі факти, переказані літописом, показують, що князі вважа-

*) Гл. »Краківські Вісті« чч. 52, 53 і 54.

З голосів преси.

„Франція мусить понести наслідки"

Під повищим наголовком принесла »Кракавер Цайтунґ« з 19. ц. м. передову статтю свого берлінського співредактора Германа Шпаннаґля, в якій знаходимо дуже знаменне насвітлення мінхенської зустрічі Гітлера й Мусолінія. На вступі автор вказує на зрозумілу напругу, з якою ввесь світ стежить за тією зустріччю 2 державних діячів, від яких залежить відповідь на просьбу Франції щодо сепаратного мира. Дальше автор звертає увагу на спроби Франції вплинути ще в останній хвилині на хід мінхенських нарад. Французькі політики вхопились цим разом зовсім іншої методи, ніж її стосували досі: вони намагаються викресати тепер співчуття до своєї долі і в опінії світа і в самих німців.

»...Вони вказують на буцім то жахливу долю Франції, на її хоробру оборону, на терпіння цивільного населення та на жахливі наслідки, що їх мало застосування проти погано вивінованої французької армії — німецьких воєнних засобів. Словом, тепер раптом намагаються натискати на слізні железа, щоб прокинути співчуття для Франції. У такому змислі новий французький міністр закордонних справ Бодуен склав заяву та жалісливо вказав на те, що французи майже осамітнені мусіли ставити чоло 80 міліонам німців та що Франція не буде готова приняти всі умови мира. Франція — казав він — жадає почесного мира...«

Ця гра милосердя (каже автор) мусить скінчитись повною невдачею. Річ не в тім, щоб бути супроти переможного противника злорадним, і не в тім, щоб між Німеччиною та Францією припинилися воєнні дії, але в тім,

»щоб на всі часи створити такий стан в Европі, який внеможливив би французькому народові напастування та втягування Німеччини по своїй вподобі до війни. Німеччина лежить у серцю Европи. Таке положення має великанське значіння, коли річ іде про формування долі Европи, а проте одночасно з ґеографічно - стратеґічного погляду дуже важко запевнити Німеччині її життєвий простір. Воно має саме тепер статися. Серце Европи мусить дістати тепер знову змогу так широко розтягатись, як йому це потрібно, та всмоктувати жилами рвучке життя у ту частину світа. Німеччині сама природа присудила цю ролю. Щоб могти виконати її, треба противників Німеччини так привести до розуму, щоб вони раз на завсіди зрозуміли ту ситуацію...«

В дальшому автор з притиском підкреслює, що осередок руїнників мира в Европі був до XVII-го ст. у Парижі, від XIX-го ст. у Льондоні. Німецький нарід тямить всі наруги, що їх прийшлось йому зазнати з кінцем світової війни: як то союзники до 11. листопада 1918 р. зволікали зі сформулуванням умов перемиря, за якими Німеччина звернулася 8-го жовтня; як той самий Ґен. Вейґан погірдливо відкинув німецькі застереження гордовитою відповіддю, що »переможець не має чого лякатися«, та як врешті німців ганебно обманули, предложивши їм 14 точок Вільсона, як основу переговорів, та перейшовши над ними до денного порядку, коли німці погодилися на них і склали зброю. Автор пригадує теж, що стратеґічна ситуація німців була тоді цілком інша, ніж тепер французів: тоді німців перемогли після чотирьох літ найважчих змагань, але німецький фронт все ще стояв ненарушений, на французькій землі. Французи не можуть покликуватись тепер на ніякі німецькі обітниці. Остання німецька мирова пропозиція була 6-го жовтня 1939 року. Тоді французи могли здобути почесний мир. Відкинувши тодішню мирову пропозицію німців, французи мусіли прийняти до відома заяву Фірера, що відтепер рішення залежить від зброї. Нема ніякої підстави для милосердя супроти Франції та Англії, які вже після перемиря у 1918 році вели дальше голодову бльокаду та в 1923 році, серед мира, погнали чорні війська до Поруря. »Де тоді дівалося милосердя?«...

І тому — кінчає автор — »зброя висловила своє рішення щодо Франції, — Франція мусить тепер понести наслідки.«

—о—

Нова мова Европи

У недільному числі (з 16-го ц. м.) »Фелькішер Беобахтер« велику передову статтю помістив один із найчільніших ідеольоґів національ-соціялістичної партії, Альфред Розенберґ. Підназоловок вищенаведеного наголовку його статті звучить: „Кінець великої плутанини понять". Ця плутанина понять прийшла в наслідку утотожнювання мови, як форми вислову, з духом, з внутрішнім змістом. Цю плутанину ввели жиди, які — приймаючи мову ріжних народів та пристосовуючись до їхніх назверхніх звичаїв — зберігли надалі власний світогляд і свої власні цілі.

»Ця інвазія у свому пізнішому розвитку, та потуга, що заволоділа всією пресою та численними науковими ділянками, ввела просто жахливу плутанину понять і почувань. Коли знаємо, що кожне слово й кожне поняття має свої відтінки, то тим більше надзвичайно багата німецька мова має відповідні додаткові слова для вислову думок і почувань, так, що завсіди можна було дійти до того, що хотів висловити своїми словами фільософ, політик чи письменник. Щораз абстрактніше поняття слово »воля« та »справедливість« і т. п. дозволяло поволі розкладати ввесь світ понять чужим змістом та вкінці коміть головою перекинути ввесь світ уяви...«

Після таких теоретичних міркувань автор вказує на практичні наслідки переплутування понять та рефлекси того явища у політичному світі останніх двох десятиліть

ли за потрібне рахуватися з опінією своїх бояр та в дуже важних справах відбували з ними наради, щоб відповідальність за наслідки не спадала на них самих. В XIV ст. володіння досвідченого кн. Юрія I, який вже в старшому віці перебрав по батькові престіл, не принесло боярам нагоди до зміцнення своїх впливів. Про панування його синів, Андрія та Льва II знаємо замало, щоб висловлювати які здогади. Зате в часі безкоролівства після їхньої смерти повелося боярам захопити керму держави. Саджаючи молоденького Тройденовича на княжий престіл, задумували використати його брак досвіду та неознайомлення з місцевими справами, щоб і на дальше затримати владу у своїх руках. Але Болеслав-Юрій не хотів бути мальованим князем. Поводячися спершу з обережністю, яка характеризувала його закордонну політику, зумів приєднати собі особистих прихильників. Окружився людьми, яким міг довіряти, та обсаджував ними найважніші уряди. Могли між ними бути й чужинці, німці й чехи, як це зазначує літопис Траски, але місцеві люди мали рішучу перевагу. Серед вельможів, названих у княжих грамотах, не находимо ні одного імени, яке вказувало би на німця, а тільки два з них можна би признати за чеські; всі інші — це українці, хоч може не всі вони походили з боярської верстви. Найвизначніше становище займав Дмитро Детко, якого імя згадане в обох документах перед усіми іншими світськими достойниками. Належав до родового боярства, мав в околиці Перемишля свої земельні маєтности; по смерти Тройденовича керма держави перейшла до його рук. Не знаємо, який саме уряд виконував за життя князя, можемо лише сказати, що постійно находився в його окруженню.

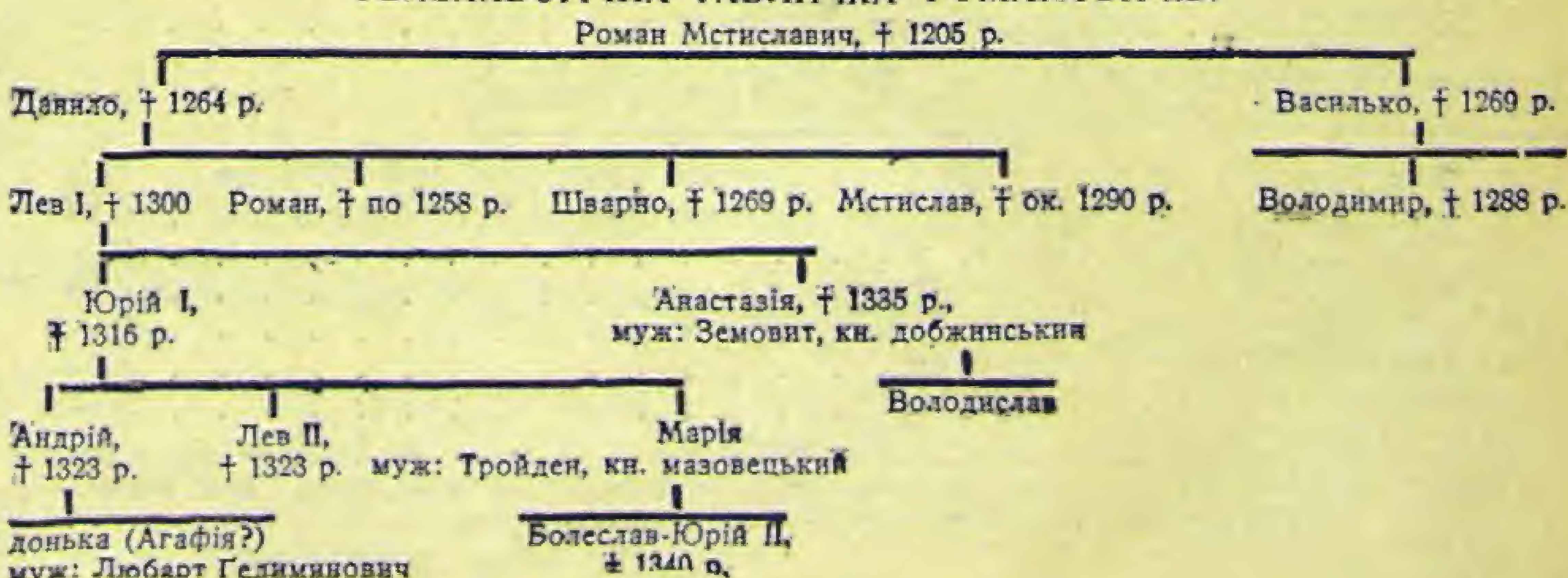
МІСТА І МІЩАНСТВО.

Поруч з боярством чимале значіння мало тоді міщанство, особливо багаті купці, місцеві та чужі. Серед чужинців передували німці, що скупчувалися головно у Володимирі і Львові. На відносини Болеслава-Юрія до міст кидає деяке світло його грамота з 20. січня 1939 р., якою містові Сяноці надав т. зв. маґдебурське право. Це право приносило населенню міста звільнення від даний та чинитьб у користь князя, а також виймало їх зпід присуду княжих урядовців, передаючи управу та судівництво міському війтові. Метою надання цієї самоуправи було притягнути до міста з густо заселених країв середущої Европи, головно з Німеччини, ремісників і купців та таким чином оживити промисл і торговлю. Надаючи Сянокові маґдебурське право Болеслав Юрій мав на меті зміцнити розвиток цього міста, що було важною станицею торговлі Галицької землі з Мадярщиною. Мабуть крім Сянока ще й деякі інші міста дістали тоді маґдебурське право, але з огляду на затрачення грамот ми про це не знаємо. Дуже можливо, що саме ця кольонізаційна діяльність придбала Тройденовичеві славу опікуна чужинців.

БОРОТЬБА З ВОРОЖОЮ ПАРТІЄЮ І СМЕРТЬ.

Спираючись на прихильну собі частину боярства та на міщанство, Болеслав Юрій став опісля безпощадно поборювати своїх ворогів. Заграничний хроніст переказує, що він „багато літ енерґійною рукою вів керму держави". Як виявлялася ця енерґія, докладніше оповідає згаданий вже польський літопис Траски. Остаточним вислідом була смерть князя. Не без того, щоб до неї не приклала своєї руки і сусідня держава, користуючися у тому випадку каїнівською роботою саме слабшої партії, що не любила дійсного й великого володаря. Це трапилося вперше в історії Галицько-Волинської держави — у Володимирі 7. квітня 1340, рівно 600 літ тому.

ҐЕНЕАЛЬОҐІЧНА ТАБЛИЧКА РОМАНОВИЧІВ.

»Коли в Парижі або Женеві казали про »мир« або про »зберігання мира«, то ті люди думали завсіди про версайський мир, про мир, який запевняв панування капіталу над німецьким народом. Коли була мова про »Европу«, то треба було дорозумітись під нею владу женевської т. зв. Ліги Націй, яка чейже не була нічим іншим, як лише серпанком французького змагання до геґемонії, звязаної з жидівським панівним капіталом, при чому так звані рівноправні народи були допущені у ролі статистів. Коли казалося у Франції про »мораль«, то розуміється під цим духовий стан, який був нездібний виступити проти біржевого перекупства. І коли п. Рейно саме ще 13. червня заявив у своому поклику до президента Рузвелта, що небезпека грозить »всьому порядкові та всім міжнароднім законам«, то розумів під цим закони тих банкирів, яким він служив з своєю клікою та на яких службі підюджував до війни проти Німеччини...«

Великий політичний процес, який вирішується тепер на полях боїв, каже автор, доведе до того, що кожний нарід казатиме не тільки своєю рідною мовою, але й висловлюватиме нефальшовані національні думки. Автор уважає, що головним таким осередком переплутування міжнародніх понять був саме Париж із своїм міжнароднім середовищем, яке стало грищем спекулянтів.

»...З упадком Парижа розпочинається нова духова доба для Европи, як передумова протверезіння (відшукання себе) европейських народів, — кінець абстрактної фрази, кінець отруйливої діяльности зайдів - біржевиків, також кінець тієї еманципації завсіди ворожої нам жидівської раси, еманципації, що розпочалася від французької революції. Звідти вийшла колотнеча у світі ·уха і там вона закінчиться...«

Японія у світовій політиці

В німецькому часописі »Дойче Альґемайне Цайтунґ« знаходимо обширну кореспонденцію В. Шульцого з Токіо, в якій автор звертає увагу на повільний, але постепенний дуже цікавий зворот в японській закордонній політиці. Точкою виходу все ще є японсько-китайський конфлікт, чи пак устійнення відносин в Китаю. Як довго ця справа остаточно не зліквідована, так довго не можна говорити, куди звернеться дальша увага японської політики. Зединені Держави, СССР, Франція, Голяндські Індії та британські домінії можуть тільки впливати на тремтіння маґнетичної голки японської політики. Без огляду на безплідні міркування на тему, що було б, коли б не було прийшло до японсько-китайської війни, досить ствердити, що стріли у Люкучіяо 7. липня 1937 року та боротьба за міст Марко-Польо вплутали Японію у найдовшу, найскладнішу й найважчу боротьбу в її новітній історії. Були спроби зліквідувати той конфлікт ще перед вибухом війни в Европі. Ще в січні 1938 р. японський уряд просто відмовився переговорювати з урядом Чіянґ-Кай-Шека, але в листопаді 1938 року, отже після европейського Мінхену, Японія була згідна переговорювати з урядом Чунківґа, під умовою, що він »зречеться політики минулого та переведе деякі персональні зміни«. У грудні князь Коное оголосив програму »нового порядку« на Далекому Сході, в якій м. ін. зрікся нових територіяльних здобутків на азійському суходолі та военних відшкодувань. А проте тоді вже Чіянґ-Кай-Шек та Чункінґ, змікрувавши й собі нову ситуацію, не квапилися до переговорів.

Становище тих китайських ґенералів скріплювали Зединені Держави, Анґлія, Совіти та Франція, бо всі вони воліли бачити Японію ослабленою, ніж сильною та переможною. На переломі 1938 р. і 1939 р. Анґлія вже знала, що Японія в ніякому разі не дозволить втягнути себе до політики окруження і тому тим більше бажала собі, щоб війна в Китаю продовжувалась та ослаблювала японців. Знову на думку американців, Японія вже настільки ослабла, що не всилі провадити в Китаю дальшу війну та мусить шукати виходу зі ситуації. Цим американці вияснюють признання японцями нового китайського уряду Ванґ-Чунґ-Вайса, який зірвав з Чіянґ-Кай-Шеком і створив новий китайський державний центр у Нанкіні. Американці вказують при тому на цілу низку явищ, що свідчать про трудну господарську ситуацію японців. Офіційно Злучені Держави стараються використати ситуацію в той спосіб, що фінансують Чіянґ-Кай-Шека, виповідають японсько - американську торговельну умову та відмовляються признати якунебудь зміну політичного стану в Азії. А проте автор статті, признаючи зрештою факт ослаблення Японії та деяких познак тамошної господарської кризи, вважає американську калькуляцію фальшивою, бо вона не бере під увагу величезної працездатности і життєздатности японців, їхньої самопосвяти та впертости перетривати всі труднощі. Тут автор признає анґлійцям, що вони вже краще оцінюють ситуацію, ніж американці, та тому своєю далеко-східньою політикою різняться від політики американської. Інша річ, що на ту різницю поведінки впливають різні умовини, в яких опинились обидві ті великодержави: Америка не веде війни, її ніщо не ослабило і тому вона може поводитись грубо та без рукавичок, зате Анґлія сама болюче скалічена і тому мусить вдавати охочого до переговорів та примирного.

Зате японська примирність випливає, каже автор, не з почуття слабости, тільки зі свідомости потреби звільнити собі руки, звязані китайським конфліктом. Японія хоче присвятити себе більшим завданням, ніж впорядковування відносин у Китаю. Анґлійський посол у Токіо, сер Крейґ, зрозумів, що не можна із американцями леліяти надію, що Японія впаде на коліна. Ліквідація китайського епізоду буде початком нової великої японської гри.

—o—

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ СПЛАТИ ДОВГІВ.

= Вашинґтон. Державний департамент візвав 12. европейських держав, щоб вони заплатили рати й відсотки від довгу, що його зробили у світовій війні.

—o—

Учитель і дітвора в часі вакацій

Перед нами недовгий вже час і ось закінчиться перший етап великої виховної праці в наших нових, українських школах. Яке ж інакше від дотогочасних буде цьогорічне закінчення шкільної науки в селах Холмщини, що довгі роки не знали, що таке рідна школа з рідною мовою й рідним учителем. Як же інакше пращатиме й лемківська дитина свою любу, рідну шкільну домівку, замісць тої »школи«, в якій донедавна стрічала вона здебільша тільки насміх та зневагу тих святих почувань, що жевріли, хоч може й підсвідомо, в її маленькому, дитячому, але українському серці.

За короткий час, бо всього за пів року здушувана продовж цілих років національна стихія розгорнулася широким, живим руслом, засвідчуючи зайвий раз, що ніякій ворожій силі не вбити української „душі живої і слова живого«.

Пречистим образом цього є й ця українська, холмська, чи лемківська дітвора, що, хоч мала, з гнівним блиском очей згадує ще недавні польські знущання й варварства. Сьогодні ця дітвора це та молода, юна українська сила, що зростає, дужчає і в глибині своєї душі леліє стихійно світляний і понад все дорогий ідеал.

Прояснити цей ідеал, вказати шляхи до нього і закріпити його на завжди — це та велика місія »людей доброї волі«, цих працівників на місцях і тих виховників, що кладуть хай і поодинокі цеглинки під велику будівлю.

Перший етап місії добігає кінця. Шкільний рік кінчається, з цим починаються нові завдання. В сучасній дійсности нема місця на довгу передишку. Тільки те, що довершене сьогодні, лишається справжнім здобутком. Різьбити душу дитини, чи юнака, формувати з нього нову українську людину — це той обовязок і те завдання, що його годі проводити однобічно й непослідовно. Ростина, позбавлена на якийсь час потрібних соків, чи позбавлена їх хочби в частині, нидіє, а то й зовсім завмирає. Та коли з насіння ростини виплекаєш тільки тотожний до цілого роду примірник, то з цієї немічної, кволої з уродження людської істоти виростити можеш навіть цю Ніцшівську »надлюдину«.

„Дайте мені в руки виховання, а я перетворю світ" — ці слова німецького фільософа Ляйбніца, а далі хочби й приклад наслідків виховання сучасних нам його земляків — хай буде ілюстрацією тієї ролі й того завдання, що його мусить сповняти безупину в першу чергу наш сучасний виховник.

*

Перед нами — зокрема перед учителем і перед дітворою два місяці літніх вакацій.

Хочу торкнутися коротко питання, що та як має робити учитель і дітвора в оцих двох місяцях? Відповідь одна: продовжати далі почату працю. Не в школі, не з букварем у руках, але серед природи з мандрівницькою палицею та з картою й компасом у руках. Торба-наплечник на плечі, короткий, ядерний приказ і.. в дорогу! Пізнати невигоди, але й чари нічлігу під шатром, забронзувати, запекти на сонці юнацьке тіло, на руках придбати мозолі, а чоло потом зросити, засталити мязи рук і ніг, а оком проглянути рідні простори.

Життя не пестощі і немилосердне для слабих і нездарних. То ж хай тверде життя гартує змалку ніжне тіло, сталить волю і гострить думку.

Творити нову дійсність можуть тільки нові люди. Сама тільки школа, як така, їх не створить і не виховає. І самою школою, не полониться цілої душі юнака. В допомогу мусить прийти система самовиховання, оперта на пізнанні істотних прав — законів дитячого, чи юнацького світа. Роля виховника в цій системі це роля старшого і дорогого друга-приятеля дітвори.

А формою в ній це — відомі і з колишнього пласту гуртки по 7 до 15 членів з гуртковим зпоміж з самих дітей. Понад гуртковим є впорядчик, найкраще старший юнак 16—18 літ. Він на ділі і кермує працею в гуртку. Гуртки лучаться в шкільний відділ, чи по козацьки називаючи, курінь. На чолі куріня стоїть керманич-провідник, що його встановлюється в порозумінні з батьківським кружком. Провідником є чи самий учитель, чи хтось відповідний з місцевої молоді, чи й старших громадян.

Провідник добирає собі, коли можливо, впорядчиків, по одному до кожного гуртка і з них складає теж булаву куреня (свого заступника й одночасно писаря, далі ж скарбника і т. п. діловодів).

Гуртки творити окремі хлопячі, окремі дівочі. Члени гуртків називаються всі разом новиками (аж поки не перейдуть згодом до старших, юнацьких гуртків). Кожний гурток новиків вибирає собі, як знамя, якесь звіря, птицю, чи й квітку; і так повстають гуртки новиків соколят, орленят, вовченят, а дівочі лисичок, мавок, білок і т. д. Цілий курінь має свого патрона (якусь історичну постать, подію, письменника і т. п.) прим. курінь новиків ім. короля Данила в Холмі, курінь Володаря Ростиславича в Перемишлі, Ярослава Мудрого в Ярославі і т. д.).

Головна праця спирається на гуртках. Кожний гурток бодай раз у тиждень відбуває свої сходини під проводом впорядчика з докладно виготовленою програмою. Перед сходинами гуртковий уставляє членів у дворяд і здає впорядчикові звіт з гуртка. Програма сходин це цікава і жива гутірка, виховні гри й забави і — що головне — вивчування вмілостей до „проби І-шої зірки". Здобути до двох місяців першу, а відтак до чотирьох місяців другу зірку, — це амбіція кожного новика, яку треба вміло розбуджувати.

До проби І-шої зірки треба новикові знати нац. гимн і емблеми, »Заповіт« Шевченка (напамять і пояснити), закон новиків, ставати в дворяд, машерувати при співі, вміти ловити кинений мячик, держати в чистоті руки й нігті, мити зуби, відбути одну прогулку з нічлігом поза домом і т. д.

Попри проби І-шої й ІІ-гої зірки треба ще ввести проби вмілости, як ось прим. провідники-дороговкази. Проба вмілости провідника це знати дорогу до найближчого міста і сусідніх сіл, до церкви, парохії, пожежної сторожі, лікаря, до найближчих крамниць, коваля, шевця. Знати, що таке сторони світа і вміти найти їх при помочі компасу, знати брід на ріці і т. п. Вмілість доматарства для дівчинки це знати нагодувати маленького братчика, якесь домашне звіря, замести хату, стерти порохи, вмити тарілку і ложку, застелити, якщо має, своє мале ліжечко, скласти в порядку свої речі, вичистити своє вбрання і обуву, вишорувати стілець, чи лавочку. Інші вмілості це прим. мала кравчиня, прачка, куховарка, годівельник кріликів, чи голубів, розвідчик, „сам собі майстер", лісовик, лучник і т. д.

Вже цей побіжний перегляд вмілости зразу вказує на їх практично-життєве і виховне значення. Такі вмілости манять дитину і проби з ними, переводжені не як іспит а дійсно як практичні проби найкраще в часі прогульки, навчають її пошанівку до всякого ремесла й праці та розвивають її всесторонньо.

Дуже манить дітей і розвиває в них почуття товариськости й солідарности однаковий одяг. Слід подбати, щоб усі діти — новики мали вишивані сорочечки й мазепиночки. Штанята найкраще короткі до колін, що одначе залежне від місцевих обставин. Вміло ведена праця в отакому шкільному, дитячому товаристві новиків дає вже в короткому часі просто незвичайні успіхи. Безперечно, труднощі будуть часто великі. І нерозуміння батьків та й брак досвіду вироблених метод у такій праці — все це буде її утруднювати, але спинити не може й не сміє.

Обмежена, часописна стаття (до речі не перша в нас на цю тему) не дає змоги розгорнути й зясувати бодай »якось« усю справу, одначе і ці короткі завваги вистарчають, щоб стати товчком до започаткування нової виховної праці всюди там, де її ще досі немає.

Окремий підручник, що має внедовзі появитися, заповнить прогалину і в цій ділянці і дасть змогу ширше з нею познайомитися (багато цінного матеріялу можна найти в книжці »Українське Дошкілля«, що появилась накладом »Українського В-ва«).

Надіємося, що ще перед кінцем шкільного року шкільні інспектори, учителі і батьківські кружки подбають про заснування таких шкільних товариств дітвори і продовжатимуть в них свою відповідальну і цінну виховну працю. Працю для вирощування-творення нової української людини носія закону життя, як невпинного росту в невпинній, твердій боротьбі.

Б. Данилович.

П. С. Вакаційні оселі для дітвори відбудуться в двох місцевостях: в Романові на Лемківщині і в Окшеві біля Холму. Час тривку від 10. липня до 20. серпня. До цих осель слід вислати бодай по одній дитині з кожної школи, а виховники повинні відвідати ці оселі бодай на короткий час, що дасть їм змогу побачити в перспективі засоби й методи обговорюваного нами виховання. Ближчі дані про оселі будуть ще подані в пресі.

Б. Д.

Побажання президентів для канц. Гітлера

През. Гаха і словацький през. д-р Тісо вислали канц. Гітлерові телеграми, в яких висловлюють побажання з приводу так величавої перемоги німецької армії у Франції. Канц. Гітлер відповів обом президентам телеграфічно.

Пропамятні дні

(Від нашого берлінського кореспондента)

В понеділок 10. червня, при вході до КДВ, або найбільшого берлінського купецького дому зустрів я мальовничу групу чудово вдягнених італійських старшин у ґалі. Йшли весело вулицею, примушуючи людей оглядатися.

— Ну, тепер вже піде швидко, коли Італія помашерує з нами, — сказав спрацьований робітник, ставши попліч мене у черзі за помідорами, що якраз нагналися в цю мить. Офіцери віддалювалися, робітник говорив далі: — Вже кінчиться, десь за тиждень наші війська будуть у Парижі, неправда? — Ми простояли з чверть години, дочекавшись права купити по фунті чудових і дешевих помідорів. Старичок говорив далі прерізні воєнні пророцтва, а я роздумував на тему того дивного й загального довіря до політики Італії. І Німеччина не помилилася, Мусоліні — проти сподівань англійців і невтральних — таки станув разом з нею в один ряд. Був це дивний понеділок. 10. квітня обсадили німці Данію, 10 травня пішли на Бельгію, але чи ж мусів і Мусоліні якраз 10. червня сказати своє історичне італійське слово з бальконy „Паляццо Венеція"? А одначе сталося і те, про що Рим не знав ще на дві години перед проклямацією свого дуче, стало вже сьогодні фактом скупаним у крові, що із неї має народитися новий порядок світа.

Берлін слухав незрозумілої промови Мусолінія крізь радіо. Люди хвилювалися, надслухуючи, як реве могутне італійське віче, як море реаґуючи на мову свого імператора. Коли ж подали слова німецького перекладу, Берлін на пять хвилин перемінився в полудневе відчуваюче і здібне до овацій місто. Я поїхав під італійську амбасаду оглянути маніфестацію. Людей не було багато, може тисяча, може більше. Але настрій був цікавий. Амбасадор Альфієрі був зворушений. Міністер Рібентроп більше суворий, держався по військовому. Відчувалося, що оба народи, німецький і італійський щойно тепер починають дійсно вірити в свої нові „призначення і спільні національно-політичні інтереси".

Всі ґазети видали надзвичайні повідомлення із текстом мови Мусолінія, всі льокалі шуміли гамором. У кількох тутешніх італійських ресторанах можна було бачити веселих, розспіваних, щасливих італійців і німців, очарованих подією, захоплених настроем.

Чи старий світ таки ще вірить у можливість виходу зі свого примусового декадентизму? Мій товариш має — як говорить — ще лише одну незаспокоєну цікавість: чи Америка піде слідами канадійського народу і парляменту. А опісля він наголос деклямує зацитовані мною слова найновішої поезії німецького народу, що вірить твердо в остаточну перемогу й початок своєї ери. І так заслухані в ритми того дивно сильного вірша, задивлені у темінь погруженого в ночі міста і в безвість тих подій, що рішатимуть цими днями долю нашого світа, йдемо через темні, міражні алеї. А в алеях, у парках і над берегом сонної Шпреви цвітуть пахучі акації.

В четвер 13. червня по обіді військовий командант Парижа, столиці Франції, центру світа, місця і вічного спочинку Бонапартого, осередку культури, що за нею цілими віками тужили міліони мрійників та подорожників, проголосив Париж відкритим містом. Генерал Герінґ, що мав боронити доступу до брам столиці, стягнув свою армію в запілля. Всі заходи для вдержання ладу пороблено. Поліція і пожежники залишилися на своїх стійках. Париж опустошів в очікуванні перших стеж німецьких непереможних військ.

13. червня на дипльоматичному летовищі міста Вашинґтону, у той самий час, занерухомів пропелер надзвичайної курієрської летунської машини, якою тайний висланник короля Великої Британії привіз преважні документи для англійського посольства, себто для Рузвельта. І того ж 13. червня, в Берліні, на широких хідниках рухливого Курфірстендамму лежало золоте, ліниве сонце. При столиках усіх каварень розсідалися підголені, покроплені лявендою панове і пані в вечірніх літніх одягах. Наближався жагучий, парний вечір. З ґазетою в руках пішов я хідником Курфірстендамму, а думки немов ті білі хмари понад головою...

Цей тиждень хвилюватиме колись істориків сорокового драматичного, буйного і так багатого у світові події року. В понеділок промовив Дуче Мусоліні з бальконy Паляццо Венеція, а в Берліні на Штандартенстрассе Діно Альфієрі виголосив урочистим музикально-літургійним голосом оду про братерство народів Італії та Німеччини. Міністр Рібентроп, що прилетів курієрським літаком з головної кватири Фірера, задумано і гордо поклав праву руку на бедро. Лящіли оклики захоплення кількохсотної товпи, весело підкидала символічним парасолем Чемберлена італійська дітвора, співаючи бадьорі фашистівські пісні, а на одному із бальконів на Унтер ден Лінден скривилося у невдоволенні чиєсь незахідне лице в дипльоматичний жест байдужности.

Сьогодні під кінець тижня — здавалося — Берлін шалітиме і скине свою зимну, збайдужілу маску. Та де там! Париж впав, німецькі війська входитимуть вже завтра під Тріюмфальним Луком, непроглядні дивізії піхоти штурмують під рев моторових батерій на скровавлені заборола, а в Берліні спокійно читають люди ґазети, дискутуючи в перервах про нові розподіли картоплі, дешеві сорочки без пунктів, про театральні новинки та погоду. Ані один літак від кількох місяців, ані ворожий, ані власний не показався ще над містом. Часами лише переїде вулицями валка сірих авт, заповнених сталевими шоломами. Часами з вікон надземельної залізниці видно на двірцях, положених в долині під залізним кружевом мостів, ешелони червоного хреста, коли-не-коли проріже монотонію великоміських вулиць гостра трубка пожежної сторожі. Бо що ж це не першина: вже не раз німецькі збройні сили машерують вулицями Парижа... Може в цьому відомому факті треба би шукати психольоґічного ключа спокійної здисциплінованої реакції берлінців на осяги новітньої Німеччини і Канцлера, що з хвилиною, коли німецький боєвий прапор замаяв над Версалем, осягнув вершок своєї сатисфакції у боротьбі із *твором* Клемансо та інших ворогів німецького стремління до свободи й величі.

На розі Уляндштрассе пристаю купити китицю пестрих квіточок, а опісля пливу далі між юрбою прогульковців. Вулиця і столики каварень помішалися. Сонце зателіпалося золотом між липами і вікнами поверхів. В радіоприймачах греміла пісня про похід на Анґлію, про славу смерти за батьківщину. Чиїсь гарні *нетутешні очі потягнули мене під* бальконы заквітчаної бокової вулички. На ясному Олівер Пляц розгорілася завзята атака босоногих хлопят із бляшаними шаблями та пістолетами. Білявенький маленький командант у роздертих штанятах боронив зі своїми зіпрілими і червоними від зворушення героями символічного форту на скрині від сміття. Завзятущі крикливі хлопчата у старих цісарських „пікельгавбах" ішли очайдушно у наступ. Сідаю на лавку і курю папіроску. Десь заграла катеринка мельодійного, давнього вальчика. Підійшов старий, старанно виголений емерит-кондуктор.

— Гайль Гітлер!

— Гайль! — усміхнувся я до нього.

— Ви, пане, сіли — заклопотано пояснював — на невластиву лавку. Ці жовті лавочки призначені у нас для жидови...

Я поглянув, дійсно! Жовта лавка — для жидів. От попав! Подякував кондукторові за увагу, попросив на папіроску; ми пересілися і розговорились. Він знає Україну ще з світової війни. — „Schönes Land, jawohl, tolle Leute". Тільки жидова... От, як Фірер скінчить на заході, здобуде Анґлію, тоді певно зробить там кольонію для жидів з цілого світа. Тоді жовті лавки з Олівер Пляц знайдуться в музеї. — Старий любить сонце і добрий тютюн. Двадцять літ відпочивав вже як емерит, але тепер знову працює. Молоді б'ються за батьківщину на фронті, а старі тут, працюють.

МІЖ ТЕЛЄФОНАМИ И ДРІБНИЦЯМИ.

В пятницю не було сонця, накрапав дощик. Місто жило своїми щоденними турботами, лише на Бендлерштрассе був такий характеристичний посилений рух. Перед амфілядою палат на цій вулиці, де стоять в воротах військові варти з золотими вишивками на рукавах і ковнірах, безперестанно віддаючи військові поклони мовчазним елеґантним старшинам, що входять і виходять, метушилися цілі ґрупи полевих вантажних і особових авт. Це непомильний знак: щось буде. Знову якась важна *подія!* Ввечері в редакції „Морґенпост" задзвонив перший телефон з занятого Парижа. З поштової французької кабіни говорив щасливий кореспондент тієї ґазети, а стеноґраф нотував рукою, що по ній мов електрична непомітна струя проходила *дрож зворушення*. Редактори перехилилися над манускриптами: „Сьогодні вранці увійшли наші війська в Париж. О 9. годині були безконечні німецькі батави у центрі. Сиджу в моєму авті на Пляс де ля Конкорд і коли пишу ці рядки, ціла наша дивізія дефілює перед своїм командантом. Година за годиною минає, а мешканці Парижа від самого світанку стоять непорушно в густих рядах, поміж якими машерують німецькі вояки. Ще в ночі відійшли з Парижа останні французькі війська. Що за прекрасна картина: На вершку вежі Айфля і над усіма будівлями усіх міністерств — боєві прапори Німеччини. Задивовані стоять парижане і вже не можуть зрозуміти й усвідомити тої могутньої картини. Місто наче вимерло: сотні тисяч громадян ще перед входом німців покинули Париж. Ми проїхали через центр міста, біля Луку Тріюмфу, здовж Ке д' Орсей, побіч палати депутованих. Ясне сонце лежить на тих розкішних вулицях. З невиразними мінами, але назагал ввічливо відносяться до нас французи. Вони заскочені, їм не хочеться вірити, що військо Німеччини таке гарне, так озброєне. Над Елізейськими Полями закружляли дві німецькі авіонетки, хочуть сідати, народ збігається з усіх сторін. Центральна точка перемаршу наших військ це Площа Згоди. Сурми трублять без перестанку. Париж трясеться від німецького побідного маршу „Фрідерікус Рекс". Так як 70 років тому. Що за подія, що за щастя таке пережити". Редактори вхопили текст телефонату в руки, задзвонили машини, хлиснули гарячими олов'яно-антимоновими бризками каляндрі, зашуміли ротаційні вальці, ґазета полетіла на затемнені, мовчазні вулиці. Пізним вечором умовився я на стрічу з одним з чужинецьких *журналістів, учасників* великої прогульки для закордонної преси на поле бою західнього фронту. Зустрілись ми в затемненому передсінку каварні „Jar am Koo" *на* Курфірстендаммі. Місце стрічі вибрав мій знайомий, *бажаючи* мені — правдоподібно — зробити приємність вибором „правдивого українського льокалю". Прийшов точно і приніс готовий текст наміреного оповідання в редакційній коректорській відбитці. — *Цю реляцію — сказав — написав наш товариш* Жуан Томе, радієвий кореспондент і звітодавець іберійської Америки і вона появиться завтра у „Райху". Знайдете в ній все, що я мав Вам оповісти. На жаль, події йдуть сталевою хвилею вперід і це все, що бачилося вчора, дезактуалізується вже сьогодні.

Не були ми довго в „українській" гостинниці. В дійсності це типова еміґрантська „малоросійська" таверна з чудернацько мальованими дикими запорожцями Репніна на стінах, фантастично зодягнутими музиками і співаками, що сентиментально затягають „Волґа, Волґа, мать радная"... і змучено чекають на кінець вечора та своїх кількох тяжко зароблених марок. Українські страви тієї столівки і хаос дивно перемішаних декоративно музикальних елементів українського народництва з російщиною циганськo-романсового характеру дають якнайгірший карикатурально-просвітянський образ нашої культури пересічному німецькому гостеві, що все приймає в добрій вірі, очевидно, разом з тим практичним висновком, що його відтак дуже частенько в Берліні почуєте, мовляв Україна це російська територія, щось в роді нашої німецької Баварщини, чи Надренії. Найдивніше, що — як ми чули — навіть дехто з українців влаштовує у цьому льокалі офіційні збори та прийняття. З моїм закордонним знайомим мав я чимало клопоту, щоб переконати його, що селянців ніхто вже з українців Генеральної Губернії, а іних земель крім на сцені ніде тепер не носить та що „Дубінушка" не є нашою піснею... Погодився, повірив, а всетаки не міг зрозуміти, чому ми захоплюємося російськими „косоворотками". „... ist so stimmungsvoll und schön" — казав, прощаючись привітним склоном голови з орхестрою.

Роман Гучванович.

З душних хат на вільний простір!

...ерпяча червнева днина. Сонце пече немилосерно. Беріг річки, що пливе за містом, залягли сотні людей. Чи ж може бути щось кращого, ніж утеча перед пекучими проміннями сонця з розкішні холодні її води? Це таке ясне, просте. Не диво, на пляжі знайшлася і група наших молодих друзів. Вони тут почуваються як у себе в дома; тут переводять ввесь свій вільний час. Звичайно бігають, скачуть, бавляться мячем; сьогодні сидять спокійніше поважними мінами обмірковують якісь жні справи. Це вже так від кількох днів, а тоді, коли вичитали у пресі оповістку про табори. Це ж найважніша тепер тема. Поміж них в таборі був лише один Ромко і тому, з тимбільшою цікавістю слухають його. Ромко старий »ветеран«, він же ж має аж 16 літ і вже щодня приглядається до дзеркала чи вус йому не »сходить«. Ромко вже кілька разів і на Остодорі і на Соколі таборував і таборове життя знає краще, ніж хто інший. Але ж бо і оповідати він вміє. Здається — слухаючи його — бачиш табор на свої власні очі. Перед очима пересувається барвиста лента картин з таборового побуту.

І ввижається нашим друзям поляна серед ліса, а на ній рядом білі полотна шатер. Погідний літній ранок. Попри шатра поважно проходжується дижурний і поглядає на годинник. В означеній годині будить сурмача. За хвилину тишину ліса сколихує звук сурми. Ще кілька хвилин і цілий табор у лаві — на руханковій площі. А руханка добра. Кожний мяз мусить працювати. Пізніше купіль. Гей, гей — скільки то сміху деколи буває, коли непризвичаєний »мамин синок« боїться влізти в холодну воду. Але і це швидко минає, інколи при ласкавій допомозі найблизчих друзів. По купелі порядки і піднесення прапору, наказ, звіт. Це найбільш урочиста хвилина з цілого дня. Всі таборовики станули в лаву. Під звук короткої команди табор віддає почесть прапорові. Ще мить і він маестатично лопотить на вітрі. Після наказу — солідне снідання. Згодом аж до полудня різні заняття-гри. Біля першої зполудня обід. Довгий гусак »озброєних« в їдунки і ложки таборовиків. А »репета«? Старі ветерани знають, що »репета« — це ласка Божа і кухаря для таборовиків з більшою »містотою« шлунків.

Опісля відпочинок — із черги знову забави, купелі, гутірки аж до вечора. Вечором спущення прапору — вечірня молитва і нічний відпочинок.

Не слід забувати, що таборове життя багате в моменти, які залишаються на завжди в памяті. Ось хочби прогульки. Саме вони найбільше подобаються всім. Або ватра. Хто ж з таборовиків може забути хвилини, коли пітьму ночі розяснюють полумянні язики, коли шум лісу перемішається з відгомоном бадьорих юнацьких пісень і слів мов вогонь палких.

Пережити самому — ось що найважніше. Юнаки це знають і тому вже відтепер стараються приготовити собі все, щоби давно сподіваний день виїзду до табору застав їх дійсно готовими.

І. конференція учительства Ярославщини

Про працю українського учительства Ярославщини писалось вже дещо в »К. Вістях« (ч. 40), але статя спинилась головно над діяльністю і сходинами Взаїмної Учительської Помочі. Щоб доповнити образ тієї праці, докидаємо ще цих кілька слів.

Український Національний Комітет в Ярославі взявся енергійно від самого початку до шкільної справи у своїй окрузі. Як тільки німецька влада почала організувати народнє шкільництво, Комітет провів статистику української дітвори в ярославському і переворському повіті та зібрав понад дві тисячі деклярацій батьків за українською школою. На цій основі висунув відповідні домагання до шкільної влади, даючи їй постійно потрібні інформації та співпрацюючи із нею. Справа натрапляла на великі труднощі і з огляду на численні села із мішаним польсько-українським населенням, мішані подружжя, недеклярованість деяких батьків, розбіжність між обрядом та національною свідомістю і теж з огляду на протидіяння польських чинників та польських шкільних інспекторів, що також співпрацювали із німецьким шкільним радником. Врешті по кількамісячній праці вдалося запевнити українській дітворі рідну школу з учителем українцем, де тільки було бодай 40 українських дітей, та навчання української мови, де знайшлось бодай 20 дітей української національности.

Вкінці виринула і справа українського інспектора для наших шкіл. Німецька влада стала на становищі, що окремого інспектора призначається щонайменше для 60 шкіл. Ярославщина має їх куди менше, бо села давнього ярославського повіту по правому боці Сяну приділено до томашівської округи. Тому віддано наші школи під опіку українському перемиському інспекторові, відомому вже із своєї активної діяльности в українських шкільних справах на терені Перемищини — д-рові І. Околотові.

Перемиський інспектор дуже щиро заопікувався українським шкільництвом Ярославщини. Щоб зустрінутись безпосередньо з учительством нашої округи і виснити цілу низку неясних та сумнівних справ, скликав він загальну інформаційну конференцію українського учительства ярославського повіту дня 24. квітня ц. р. у салях української школи в Ярославі, при вул. Крашевського 1, започаткованую богослуженням.

На конференції був приявний представник німецької шкільної влади, шкільний радник Льоренц, та шкільний референт Українського Комітету. Відкриваючи конференцію д-р І. Околот привітав ввічливо обох представників та подякував їм за працю для українського шкільництва. Після того радн. Льоренц докинув декілька загальних уваг щодо нашого шкільництва дякуючи одночасно шкільному референтові Комітету за допомогу та співпрацю з ним. Опісля інсп. д-р І. Околот виголосив реферат: »Тимчасові основи організації українського вселюдного шкільництва«. — Референт подав ясні організаційні напрямні, вказав як усунути всі труднощі, яких придержуватися засад і тактики та розмежував права і компетенції учителя у мішаній під національним оглядом школі. І в рефераті і в дискусії та взагалі у веденні конференції д-р Околот став вповні на висоті свого завдання у теперішніх відповідальних часах.

Не менш на високому рівні стояв другий реферат — д-ра М. Терлецького: »Критичний огляд нововиданих підручників«. Прелегент вибрав дуже доцільні критерії своєї оцінки. Перейшов він матеріял підручників під кутом психольогії віку шкільних дітей, наскільки матеріял відповідає зацікавленням і спромозі сприймання дітей на даному ступні розвитку, далі вказав на розмірне відношення поезії до прози, наскільки використана найновіша наша й чужа дитяча література та яка її якість, порівняв наші підручники із іншими (особливо німецькими й польськими), а врешті проаналізував матеріял підручників за окремими предметами та ділянками (історії, географії, природи, тощо). При українській історії підкреслив, наскільки заступлена яка доба нашої бувальщини. — Реферат був справді дуже цікавий, всебічний і вичерпний. Він вповні заслуговує на те, щоб появився друком, зокрема критичні уваги референта повинно доконче взяти під увагу Видавництво при дальших накладах.

Запити й дискусія виявили, що наше учительство вповні відчуває свою відповідальність за наше майбутнє та що воно доросло до свого важкого завдання. Взагалі ціла конференція стояла на високому поважному і діловому рівні. Вкінці треба зазначити, що згадана конференція — це взагалі перша конференція українського учительства в Ярославі.

НОВИЙ ПРЕМІЄР ЛИТВИ ГОВОРИТЬ...

Новий литовський премієр Палецкіюс виголосив в радіо промову до населення Литви, в якій заявив, що »новий уряд повстав на звалищах диктатури«. Він заповів нове життя на нових, ще невипробуваних основах. Новий уряд — говорив Палецкіюс — буде вдержувати добрі взаємини з усіми державами, зокрема з СССР. Дальше заповів Палецкіюс реформу цілого життя в Литві. Все, що звернене проти народу, буде знищене. Сойм буде розвязаний, уряд заведе нову самоуправу, тощо. Всі привілеї партій будуть скасовані. Литовські полонені вже звільнені. Червона армія дістане рівночасно допомогу«.

Збирайте лікувальні і промислові ростини

ЯК СУШИТИ ПРИЗБИРАНІ ЗЕЛА*)

Негайно по повороті зі збірки до хати чи школи, треба наперед розкласти призбирані ростини, кожний рід ростин зокрема, перевірити їх і викинути знищені, пожовклі і т. п. частини, далі траву та інші чужі домішки. Щойно тоді треба негайно приступити до сушення зел чи пак до миття коріння. Призбирані ростини не можна залишати хочби на короткий час, а тимбільше на ніч, у кошиках чи в мішках, або зсипані на купі, бо такі зела по висушенні тратять багато зі своєї природної краски і лікувальної сили. Головна засада при сушенні та, щоб зела підчас сушення не змінялн через не правильне сушення свого первісного коліру та не тратили нічого зі своїх лікувальних прикмет.

Призбирані ростини найкраще сушити в чистому, теплому, сухому, тінистому, але не темному місці так, щоб можна кожної хвилини докладно переглянути зела. Отже до сушення надаються вільні, мешкальні, затінені кімнати, на стриху мешкального будинку, школи, громадського будинку і т. п. Найкраще сушити на стриху дому, критого бляхою. На стриху, де сушимо зела, не можна одночасно вішати білля. Приміщення, де сушимо зела, мусить бути продувне, але продув не може бути дуже сильний, щоб не розкидав ростин. Зела треба сушити на розкладених на підлозі паперах. Папір бути широкий найбільше на один метер. Поміж папером треба залишити вільний перехід широкий на 50 цм., щоб можна вигідно дістатися до сушених ростин.

Всі зела і то різні їх частини (листя, квіти і т. і.) не можна, з малими виїмками, сушити на сонці, тільки в тіні. Сушені на сонці тратять багато зі своєї природної краски та зі своїх лікувальних прикмет. — Також не можна сушити їх при допомозі штучного тепла напр. у печі. Сушити на сонці, або при помочі штучного тепла, можна тільки деякі ростини й то в часі вогкої погоди, а також овочі а частинно і коріння, але щойно тоді, як вже їх трохи підсушимо на повітрі.

*) Гл. »Краківські Вісті« чч. 34, 40 і 45.

Ростини треба розстелити до сушення можливо тонкою верствою. Листя і квіти повинні сохнути без їх обертання. Цілі зела можна що два — три дні обертати, але дуже обережно, щоб вони не ломилися. — Деякі ростини можна дуже добре сушити звязавши їх у вязанки й повісивши на шнурах, дротах і т. п. Вязанки повинні бути такі грубі, щоб їх можна легко обняти великим і вказуючим пальцем руки. Між повішеними вязанками повинен бути відповідний відступ, щоб одна вязанка не доторкала другої тому, щоб вони могли добре сохнути. Під повішеними вязанками не можна розкладати ніяких інших зел.

Зела, листя, квіти і т. п. не можна перед сушенням мити. Тільки коріння треба перед сушенням добре обмити й очистити з землі, а відтак підсушити один тиждень на повітрі. Щойно по такому підсушенню на повітрі, можна сушити коріння при помочі штучного тепла в печі через чотири тижні. Коли негайно по викопанні сушимо коріння при помочі штучного тепла, то шкіра на корінню скоро сохне, тверде і не перепускає вже більше вогкости з середини коріння. По кількох тижнях в цей спосіб сушене коріння зачинає з середини плісніти.

При сушенні треба памятати, що не можна сушити сильно пахучі ростини в тому самому приміщенні, що ростини без запаху.

Сушення триває відповідно до погоди й роду ростин довше або коротше. Процес сушення тоді вже закінчений, коли зела є в дотику вже зовсім сухі. В цьому випадку рішає змисл дотику. Била ростин не можуть, коли їх згинаємо, заломлюватися, тільки ломатися, листя мусить теж ломатися, а не згинатися. Овочі і коріння не можуть бути в середині мягкі. Висушені ростини треба по змозі як найменше дотикати.

Хто має сушити багато ростин і потребує до сушення їх багато місця, може собі легко зробити з грубого дроту, дощинок і т. п. відповідні полиці і на них сушити ростини.

І. Ч.

Сестра — піклунка

Піклування хворими таке давне, як медицина, а його значіння у нинішньому часі зі суспільного становища (беремо під увагу опіку над недужими, профіляктику і т. д.) не менше важне і пекуче, ніж справи звязані зі самим лікуванням. Тому то з повним довірям залишає лікар раненого чи важко недужого під опікою перешколеної сестри - піклунки, яка зуміє докладно виконати всякі припоручення, що має відповідне наставлення до хворого та сама добре розуміє вагу свого завдання.

Є кілька типів чи ступнів піклунок. Перший в них найнижчий, це санітарний персонал, або служба в лікарнях чи клініках. Переходять вони короткий перешкіл або через довголітню практику вишколюються в означеному вузькому напрямі. Черговим ступнем є сестри піклунки, що перейшли кількамісячний вишкіл теоретично та були на практиці у лікарні. Третій ступінь творять викваліфіковані піклунки - гігієністки, які мають університетські студії, працювали по різних клініках і які в майбутності займуть провідні становища по усяких порадиях і помагатимуть лікарям у вишколенні нових кадр піклунок першого і другого ступня.

Нині дуже важко говорити про підготування цих викваліфікованих гігієністок і збільшування їхніх кадр. Тому нам залишається ділянка сестер-піклунок і санітарної служби. Що до санітарної служби, то треба всіма способами ввести в короткому часі найбільше наших селянських дівчат до праці в лікарнях, що бували досі по чужих на службі. Залишається це посереднє звено — сестра-піклунка, що знає добре потреби нашого життя — перед нею великі можливості того чи іншого вибору праці та широке поле діяння. Прим. село. Піклунка бере тут на себе обовязок дбати про здоровля наших широких мас. Усякі дороги ведуть тут до цілі й усякими способами розвяже вона цю так важну справу як впоювання найпримітивніших засад гігієни, як запобігання пошесних недуг, опіку над хворими і т. д.

Способів підходу є дуже багато, будь звичайна гутірка на порозі хати, чи в полі підчас праці, будь в читальні. Інший дещо підхід до молодих дівчат. Ці майбутні матері та господині стануть цінними союзниками в праці піклунки. До піклунки на селі належить важна ще ділянка, а саме співпраця з лікарем. Вона ж не лікує, а лікар лікує — вона тільки піклує і до хворих взиває лікаря; вона дає тільки першу поміч, а лікареві помагає при важких припадках; вона врешті краще визнається в обставинах громади, тож пояснює справу і насвітлює її правдиво. І ще одне: вона разом із лікарем веде боротьбу з усякими знахорями і бабами шептухами, знаючи вже добре, яку шкоду приносять вони своїм лікуванням...

Друга ділянка праці — це праця в лікарнях. До тієї праці конечно потреба багато наших сестер піклунок, жінок, що почували б себе добре на операційній салі (чи на салі хворих), які вміли б опанувати себе та принести поміч тим, що її потрібують.

І під цей тип сестер-піклунок потреба підтягнути якнайбільше українського жіноцтва — готових у кожню хвилю служити там, де є хворі, де терпить людина. Це повинні бути жінки і старші і молодші, зі студіями, без студій, замужні і незамужні.

І з великою радістю треба повитати спроби школення піклунок у Кракові, Ярославі, Перемишлі і Сяноці. Та у Кракові сестер-піклунок ледви дочислимо на десятки. На днях почнеться другий з черги піклунський курс при Жіночій Секції „Просвіти" — проваджений спеціялістами лікарями — обчислений на $2\frac{1}{2}$ місяця. Початок курсу у другій половині червня. Він почнеться інавгураційним викладом, після чого піклунки першого курсу одержать дипльоми. Цей другий курс передуманий: розпляновано працю і напевно лікарі докладуть зусиль, щоб виклади їхні були цікаві. Нині, коли є вже можлива практика по лікарнях, не повинно у нас бракувати здорових жінок, що з доброю волею і витревалістю покінчили б санітарно-піклунський курс та одержали дипльоми, бо неодна з жінок буде мати з цього і хосен. Цей курс стане для неї фахом, інша матиме змогу поширити свій світогляд на поодинокі ділянки медицини. Причому і для жінки-матері цей курс принесе неодно цікаве, потрібне для піклування дитини. Для працюючої жінки-учительки буде нагода обзнайомитись із інфекційними недугами та як співпрацювати у школі з лікарем, для урядички — як нести першу поміч та вихіснувати вільний час від праці для піднесення фізичних сил. А притому всі жінки зрозуміють, що у рішаючих хвилинах гріхом було б тратити рівновагу духа, а треба вміло прийти з допомогою.

УВАГА ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКИ »КРАКІВСЬКИХ ВІСТЕЙ«!

При кінці травня виписали ми всім передплатникам в Генерал-Губернаторстві, скільки хто має доплатити передплати по кінець червня.

Майже всі передплатники послухали нашого заклику а тільки деякі ще досі не вирівнали передплати. Звертаємо увагу, що на кредит часопису висити не можемо. Тому ще раз просимо вирівнати передплату по кінець червня згідно з повідомленням як також вислати передплату на липень.

До сьогоднішнього числа долучуємо чеки на висилку грошей.

Адміністрація »КРАКІВСЬКИХ ВІСТЕЙ«.

1 2

ВІДНОШЕННЯ СОВІТІВ ДО НІМЕЧЧИНИ ТА ІТАЛІЇ.

Московський кореспондент »Франкфуртер Цайтунг« торкнувся в одному останньому числі згаданого часопису дуже загадочної теми під цю пору, а саме відношення Совітів до Німеччини й Італії. Спершу кореспондент завважує, що хто не буває на Кремлі, той не може якслід оцінити відношення совітів до інших держав. З уваги на різні сплітки про зміну відношення совітів до інших держав, а головно до Німеччини та Італії »Франкфуртер Цайтунг« твердить, **що закордонна політика совітів покривається з політикою Німеччиною й Італії!**

З черги кореспондент вичислює усі ті невірні поголоски про своєрідні політичновійськові потягнення совітів проти Італії, а саме: 1) Скріплення військових совітських залог на Чорному Морі, та на Кавказі; 2) Совітська акція на Балкані, щоб припинити впливи Італії; 3) Недавно розійшлася поголоска про концентрацію совітських військ на пограниччі Басарабії, а відтак у Львові та на Підкарпатті, у Вильні та в Баку.

Тому теж московський кореспондент кінчить: Всі повищі поголоски неправдиві, бо на Сході немає ніяких познак того рода. Врешті, пригадує цейже самий кореспондент, Молотов заявив недавно у своїй промові, що Совіти не бачать причини, щоб їхне відношення до сусідів могло погіршитися. Зокрема з Туреччиною совіти вдержують приязні взаємини.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЧЕРВЕНЬ.

23. НЕДІЛЯ — ВСІХ СВЯТИХ. ТИМОТЕЯ
24. Понеділок — Вартоломея.

НЕ ВІЛЬНО ПОСИЛАТИ ГРОШЕЙ В ЛИСТАХ! Звертаємо увагу, що не вільно посилати грошей в листах, бо це не тільки не дозволене, але навіть підлягає карі. Передплату належить посилати тільки чеками або звичайними переказами.

Адміністрація »Краківських Вістей«.

СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР У ЧЕСТЬ ІВАНА ФРАНКА з приводу 24-их роковин смерти відбудеться в суботу 22. червня ц. р. в год. 7.30 вечір в домівці т-ва »Просвіта«, Ринок 12/II. Вступ для членів і запрошених гостей за добровільними датками.

— ДВА ВІДЧИТИ ПРОФ. ОГІЄНКА У КРАКОВІ. В неділю 23. червня ц. р. проф. Огієнко виголосить в год. 19-ій відчит у домівці т-ва »Просвіта« у Кракові (Ринок ч. 12/II.) на тему »Розмосковлення Православної Церкви«, а у вівторок 25. червня ц. р. в год. 19-ій другий відчит на тему »Основи Української Православної Церкви«. Вступ за добровільними датками.

СЯНІК. Дня 23. червня 1940 р. Український Театр під проводом Іво Потюха відіграє оперу в 3-ох діях: »Запорожець за Дунаєм« Артемовського. Саля »Сокола«. (Штадт-Галле).

— УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ У КРАКОВІ повідомляє, що ніхто з українців карток на право купна одягів, білля та черевиків з магістрату не дістане, тому зовсім недоцільно робити там якінебудь заходи. Старатися за те можна у найконечніших випадках тільки за посередництвом Українського Комітету.

ХТО ЧЕРГОВИЙ? Відомий представник нашошого купецтва у Кракові п. Федір Семаківський зложив в Українбанку у Кракові 250 зол. на відновлення Собору у Холмі. Цей громадянський почин дійсно гідний окремої завваги, він започаткує оту чергу датків на устаткування Святині, на привернення Їй належної величі, що відповідала б памятникові слави по королі Данилі. А великих треба для цього вкладів та коштів. В першу чергу на повне обслідування знавцями і не лише мистецькими, але й істориками чи археольогами. Треба як найскоріше зберігти та упорядкувати ці понищені домовини, історичні наші реліквії, щоб дорешти не пропали. При відновленні бань Собору мусить бути вдержаний цей своєрідний стиль українського барока, так як це бачимо на київських відновлених давних княжих церквах. Коли мають щезнути всі латинські впливи треба подбати, щоби нічого не залишилось і з тієї азійщини. Розмалювання нутра Собору вимагає також справжніх мистців знавців, яких тепер не бракує, бо є вони тут, по тому боці. Треба лише гроша, Тому — Віват секвентес!

Короткі вістки

= **ФРАНЦУСЬКІ ЛЕТУНИ** прилетіли до Еспанії. Вони заявили, що не думають жертвувати життя за інтереси Англії. Еспанська влада сконфіскувала літаки, а летунів інтернувала.

= **Б. ЦІСАРЕВА ЗИТА І КНЯЗЬ ОТТО** прибули з Франції до Ірунy. Обоє вони хочуть продістатися до Португалії. Давніше прибули до Еспанії Марія Ізаболя, Марія Антоніна фон Бурбон і княжна Люксембургу.

= **АМЕРИКА ДАЛЬШЕ ЗБРОЇТЬСЯ.** Президент Рузвелт дозволив призначити дальших 4 міліони долярів на дозброєння, тобто на розбудову американської фльоти.

= **ПАЛАТА ПРЕДСТАВНИКІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ** рішила, що Америка не признає і не погоджується на те, що одна неамериканська держава заняла на західній земській півкулі посілість іншої держави. Америка має на думці Голяндські Індії, які заняла Англія.

= **БЕЛЬГІЙСЬКИЙ ПОСОЛ** мусить покинути Ватикан, бо він репрезентує уряд, що утік із Бельгії. Ватикан признає лише леґальний уряд короля Бельгії, а не уряд, що покинув батьківщину, тому то посол дістав наказ покинути Ватикан.

= **УРЯД ФРАНЦІЇ** закликає по радіо цивільне населення не покидати батьківщини. Це ж бо неможливо перевозити тисячі мужчин і жінок із півночі на південь

= **ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУСЬКОГО СЕНАТУ** Жанней утік із Франції до Еспанії. Взагалі впродовж останніх днів із Франції утікають тисячі населення.

= **ПАРИСЬКИЙ БАНКИР МІЛІОНЕР** — жид Ротшильд утік теж до Еспанії.

= **КАТЕДРА В РУАН** неушкоджена. Катедрі грозила руїна в наслідок пожежі, та німецькі вояки під командуванням ґенерала Клюґса врятували цю архитектурну цінність перед знищенням.

= **ФРАНЦУСЬКІ** військові відділи втікли до Швайцарії і там їх розброєно. Туди утікають ті французькі відділи, що в наслідок швидкого наступу німецьких військ не мають змоги найти сполуку зі своєю армією.

КОМУНІКАТИ ТА ОБІЖНИКИ

У 53. числі »Краківських Вістей« з дня 19. червня 1940 р. на 7-ій сторінці надруковано »Комунікат« у справі шкільних свідоцтв і катальогів з підписами: »Керманич Культурно-Освітнього Відділу Українського Центрального Комітету в Кракові.

Цей »Комунікат« поміщений без відома Керманича К. О. В. і взагалі Проводу У. Ц. К., а в додатку незгідний з дійсним станом справи.

Краків, дня 21. червня 1940 р.
Керманич Культурно-Освітнього Відділу У. Ц. К. в Кракові.

КОМУНІКАТ. ПЛЯСТИЧНОЇ СЕКЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦЬКОГО Т-ВА »З А Р Е В О«.

В останніх часах, з розбудовою українського культурного життя, позначився теж уже деякий попит і на мистецькі твори. Різні установи звертаються до мистців з дорученнями виконати всякі мистецькі роботи, нераз громадського характеру. У звязку з цим Плястична Секція Українського Мистецького Т-ва »ЗАРЕВО«, що істнує при Культ.-Освітньому відділі Українського Центрального Комітету, вважає потрібним подати до загального відома таке:

1. Товариство »ЗАРЕВО« обєднує всіх українських мистців у Ґенерал-Ґубернаторстві і до нього, в умовинах орґанізаційного українського життя, повинні належати всі кваліфіковані сили.

2. Установи, орґанізації і приватні особи повинні вимагати від мистців виказки їх станового товариства, евентуально звертатись просто до Центрального Комітету, Культурно-Освітня Секція, що доручить »ЗАРЕВУ« поручити кваліфікованого мистця, чи групу мистців.

3. Тоді не буде таких ненормальностей, як напр. в останніх часах, де оголошується великий загально-громадського значіння конкурс на розмалювання церков, іконостасів і ін. — без ніякої забезпеки, що наділені проекти будуть оцінені за їх мистецькою вартістю і не пропадуть, або що їх не використають поза плечима автора. Перед участю в таких конкурсах, улаштованих без контролі мистецької орґанізації, перестерігаємо усіх мистців, членів »ЗАРЕВА«, та інших, що з будь-яких причин ними ще не є.

Краків, 18. VI. 1940.
Плястична Секція Українського Мистецького Товариства »З А Р Е ВО«.

З українського життя,

Чому Вороблик не може розвиватися ?

Вже хіба ніде так довго не покутує злий дух б. Польщі, як саме у Вороблику, в коросняньському повіті. З заздрістю читаємо у пресі вістки про всякі імпрези по усіх закутинах українських земель у Генерал-Губернаторстві, лише одинокий зі свідоміших українських сіл Вороблик не має змоги влаштувати ні одної вистави. Ба навіть т-во »Сільський Господар«, що начислює 300 членів, від 1. березня ц. р. не має де приміститися і не веде ніякої діяльности, хоч великий Народний Дім стоїть пусткою, а ключі від нього має стовп москвофільства, місцевий солтис і одночасно управитель школи С. Барна. За часів Польщі став С. Барна проти волі українського населення села Вороблика з наказу польського староства солтисом у селі, ввесь час тероризував український національний рух ведучи в селі таку політику, яка була вигідна денаціоналізаторським затіям. Вистане переглянути кілька річників часопису »Нашого Лемка«, щоб виробити собі ясний образ невимовно шкідливої для українського населення діяльности цього чоловіка!... А всім відомо, що українська преса могла писати про польські кривди стільки, що кіт наплакав.

Підсумки цієї кирині: розвязання обох українських товариств у селі, численні ревізії у провідників села, накази конфінування »в мейсцу побиту« з загрозою висилки до Берези для місцевого орґанізатора української національно свідомої молоді Ст. Вархоляка і т. п. Коли ж німецька армія за кільканацять днів розторощила »моцарство«, рідня москвофільського стовпа нагло перестала чванитися, що має поліцію »у шафі« та з нескриваною радістю ждала на »освобожденіе«, сидячи по цілих днях при голоснику і виглядаючи з дня на день тих, що »йдуть висвободить«. Коли ж це не сталося, треба було далі при помочі своїх »пшияцюл« втриматися на поверхні. І на жаль та сором нечисленних у Коросинщині наших діячів, а розпучливе положення українського населення — С. Барна втримався й досі на своїх становищах. Доки міг, агітував за виїздом за Сян. Виправив 30 селян, але сам не поїхав. Поїхали лише всі ті, що слухали С. Барни. Збаламучені селяни виїхали, а в селі залишилися тільки свідомі українці. Одначе на превелику розпуку свідомого села С. Барна стоїть у проводі села й школи. Діти плачуть над незрозумілим »лемківським« букварем. Освітній рух нидіє в селі з огляду на недостачу домівки. До кінця лютого ц. р. »Сільський Господар« примішувався ще у приватній селянській хаті, тепер і цього нема. За переведення заг. зборів дістала Рада т-ва 50.— зол. Була у школі одинока українська учителька Софія Палицівна, яку заходом »пана керовніка« перенесено. Справді по довгих заходах та інтервенціях у шкільної влади, С. Палицівну привернено назад, але »пан керовнік« її навіть на виразний наказ шкільного інспектора не приняв, бо, мовляв, »не має де подіти заанґажованої ним якоїсь »пані Мілеровей«, доньки одного сяніцького москвофіла, яка вийшла заміж за польського старшину, який ще й досі »будує Польскен« десь на Мадярщині.

З важким трудом селяни перебрали з рук збаламучених селян, які виїхали в березні ц. р. за Сян кооп. »Спільний Труд«, що примішується в одній тісній кімнаті Народнього Дому. Одначе з кооперативи невелика користь, бо книги і ключі від кооперативної канцелярії, ба навіть і від входу до пивниці далі в руках Барнів. Недавно ця кооператива дістала право на апровізацію, але Барна постарався якимось чудом, що поліція з Коросна повідомила 25. травня ц. р., щоб не скуповувати яєць, бо цей скуп має вести лише Барна як солтис (так!!).

Подумайте! Зненавиджений чисто українським селом С. Барна має диктаторське право і то в 9-ому місяцеві по розвалі Польщі, його протекторки. Тому українське тероризоване населення Вороблика кличе ратунку, хай село не спить

У ЛАТВІЇ ЩЕ НЕМАЄ УРЯДУ.

= В середу, 19. ц. м. почалися в Ризі переговори між заступником предсідника ради народніх комісарів Вишинським і латвійським президентом Ульманісом щодо створення нового латвійського уряду. Та досі ті переговори не мали успіху, хоча треба надіятись, що новий латвійський уряд буде небаром створений. Населення — облягає банки, щоб повідбирати свої ощадности, вклади, то що.

СУТИЧКИ В ЛАТВІЇ.

= Москва, 21. 6. Московське радіо оголосило таку вістку про сутички в Латвії: „З Риґи повідомляють, що підчас дальшого маршу совітського війська в Латвії дійшло до сутички між населенням і поліцією так, що в поодиноких містах совітські війська були примушені активно виступати".

МОСКВА ПРО ЗУСТРІЧ У МІНХЕНІ.

= Московський часопис »Правда« помістив у сензаційній формі вістку про зустріч канц. Гітлера з Мусолінієм у Мінхені. — Урядовий комунікат подав вістку на чільному місці, а Москва уважно слідкує за ходом історичних подій на заході. Також совітська публична опінія з великим зацікавленням слідкує за воєнними діями на Середземному Морі та у Франції.

ВОРОЖІ ВИСТУПИ ФРАНЦУЗІВ ПРОТИ АНҐЛІЇ.

= Женева, 21. 6. У Франції ширяться неприхильні і навіть ворожі настрої проти Анґлії. Минулого понеділка 17 ц. м. дійшло у пристані Брест до бійки між анґлійцями, які сідали на кораблі і французькими вояками. Анґлійці спровокували французів образливими і грубими заввагами.

ЗБОМБАРДУВАЛИ БРІСТОЛЬ І БОРДО.

= **Берлін, 21. 6. Надзвичайний комунікат подає, що німецьке летунство бомбардувало в ночі зі середи на четвер 20. ц. м. анґлійські міста: Брістоль і Савтгемптон, а французькі Льоріен, Ля Рошель, Бордо і Сен Назер. Бомби викликали пожежі та вибухи. Пожежа вможливила німецькому летунству бомбардувати кораблі, що находилися близько берегів Франції.**

—o—

Сирий білянс

НА ДЕНЬ 31. ТРАВНЯ 1940 Р.

КООПЕРАТИВНОГО РІЛЬНИЧОГО БАНКУ „УКРАЇНБАНК",

Кооператива з відповідальністю уділами в Ярославі, Відділ у Кракові.

Каса	1,380.456.92	1,286.645.88	93.811.04	
Банки	590.960.39	544.088.41	61.175.98	14.304.—
Біжучі	1,656.669.10	1,835.476.60	233.056.89	411.864.39
Ремеси	100.000.—		100.000.—	
Позички	161.102.62	42.748.—	118.354.62	
Банкові кредити	220.—	30.700.—		30.480.—
Вклади	2.098.—	60.488.60		58.390.60
Дрібна ощадність	48.88	250.77		201.89
Уділи		88.162.—		88.162.—
Зап. фонд		6.277.79		6.277.79
Льокації	7.635.—	1.450.—	6.185.—	
Движимости	1.185.55		1.185.55	
Кошти завідування	5.543.05	2.712.70	2.830.35	
Відсотки	1.30	6.920.06		6.918.76
	3,905.920.81	**3,905.920.81**	**616.599.43**	**616.599.43**

Краків, дня 1. червня 1940 р.

Листування Адміністрації

Вп. Вапляк Олекса, Диків Старий: Передплату 10.50 зол. одержали, часопис висилаємо без перерви від 15. V., неодержані числа просимо реклямувати.

Вп. Семчишин Вол., Осльо: Часопис висилаємо щойно від 15. VI. В справі адрес деяких українських купців, просимо звертатися до »Союзу Торговельників«, Краків, Зелена 26/III. м. 7.

Вп. Шльомський Іван, Меердорф: Часопис висилаємо Вам правильно від 1. червня.

Вп. о. Бучко Василь, Ветлина: Передплату 10.50 зол. одержали. Заплачено до 15. вересня ц. р.

Вп. Струс Теофіль: Передплату для брата в Німеччині 7.— зол. одержали. Заплачено до кінця липня ц. р.

Вп. Малиновський Петро, Берлін: Передплату за »Кр. В.« треба вплачувати до УНО в Берліні. Читайте про це на останній сторінці »Кр. Вістей«. Приєднуйте нових передплатників.

Хв. Чит. »Просвіта«, Карликів: »Кр. Вісті« висилаємо від 15. травня і тоді Вп. Панове заплатили на передплату 28.— зол. — то є до 15. I. 1940 р. На днях ми одержали поштою 12.50 зол. Вп. Панове замовляють »Кр. Вісті« від 15. VI. Просимо вияснити.

Вп. Д-р В. Левицький, Босько: Замовлені 3 прим. »Кр. В.« ч. 40. вислали. Доплату 1.— зол. одержали.

ОГОЛОШЕННЯ

Дрібні оголошення

Знайомим до відома! **Олекса Пасічник зі Львова** живе у Ряшеві, вул. Ожешкова 16. 8-14

ЦІННА НОВІСТЬ!

Ілюстрований Кобзар для дітей — добірний вибір поезій Т. Шевченка на основі видання У. П. Т. зладив П. І. з обширними поясненнями. 64 стор. 32°. **Ціна 1 зол.** В-во »Наша Майбутність« Ярослав, вул. Городська 9. — **Замовлення тільки за готівку.** Починаючи від 20 прим. провізія 25%. 553 4-4

Хто знає, що сталося із редактором »Нового Часу« **Іваном Витвицьким** зі Львова, або хто знає людей, які бачили, як його поляки розстріляли, хай про те напише на таку адресу: Luise Konik, Erlangen i. Bay. Essenbacherstrasse 10. 555 4-5

Продам вартісні поштові значки Карпатської України з печаткою відкриття І-го Сойму Карпатської України в Хусті. Зголошення до »Кр. Вістей« під **»Філятеліст«.** 551 2-2

Олександер Квітка просить усіх знайомих волиняків відгукнутися і подати докладні адреси. Листи посилати до »Краківських Вістей«, шифра ч. 9. 563 1-3

Хто знає **Василя Дубрівського** з села Красне пов. Золочів? Він жив останньо у Варшаві. Йде про ствердження його українського походження, Прошу писати зараз на адресу: W. Dubrowśkii Heerte ü. Wolfenbüttel, Lager 31.3, Deutschland 564 1-1

Пошукувана інтелігентна, метка панночка в заряд дому в горах. »Кр. Вісті« — »Доктор«.

Пошукують **кваліфікованого кухаря.** Зголошуватись разом із референціями до канцелярії Українського Касина. Краків. 566 1-3

Володимира Кебузинського з Тернополя пошукує Мирослав Колодій, Радимно, Ринок 16. 567 1-1

Д-р **Михайло Мельник,** тепер нотар — Біла Підляшська подає свою адресу родині, приятелям і знайомим. 568 1-3

Василь Горбань і Петро Підкова відізвіться на адресу: Михайло Андрухів, Meerdorflager über Peine Bez. Braunschweig 570 1-1

Пошукую шваґра **Миколу Ворону** з Кременця в німецькому полоні. О. протоєрей Л., Крилів, (Грубешів).

Пошукую **Дедюка Самуїла** з Шайна (Ковельщина). **Андрій Холяк,** Грубешів. 565 1-1

Предмети українського народнього мистецтва дешево продає **»КУЛЬТУРА«,** Краків, св. Томаша ч. 26. 557

Влядімір Кордуба, Сейміковий ветеринарний лікар, в Нарли п. Томашів Люблинський пошукує дружину й дитину. 1-3

Пошукую **Ольгу Горкаву, Ярослава Біласа** з Трускавця. **Залізняк Василь.** »Кр. Вісті«. 2-2

ОПОВІСТКА.

Гніздо Купців у Холмі орґанізує КУПЕЦЬКИЙ КУРС у Холмі, що триватиме від 24. VI. до 3. VIII. 1940 р. Від кандидата вимагається скінчення бодай 7-клясової школи. Вписи відбудуться в днях 20.—22. VI. в будинку української школи ім. Короля Данила при вул. Чарнецького. Вписове 10.— зол., оплата за курс 75 зол. — Укінчення курсу дасть учасникові право до торговлі.

За Управу Гнізда Купців
Миколайський.

569 1-1

Технічне знаряддя найдешевше купиш У ФІРМІ **„ЗЕНІТ"** КРАКІВ ВЕСТРІНҐ Ч. 6. Українська Комісарська Управа.

Фабрика металевих виробів
фірма
:-: ЛЯНДАВ :-:
КРАКІВ, вулиця ҐЕРТРУДИ число 6.
поручає млинки до кави, альпакову посуду та спіртові машинки. — —
Гуртівня емалієвих посудин.
1-6 КОМІСАРСЬКА УПРАВА.

Меди й овочеві вина постачає кооперативам і торговлям медосиття та склад вин **„ЗАҐЛОБА"** **Краків, вул. Сенатська 11. — Тел. 142-76.** **Комісарська управа — Т. Семаківський.**

Удосконалені машини до виробів цементових і вагоново портляндський цемент доставляє ф-ма: **МАШИНОБЕТ, —** Клеменс Юра, Кенти — Остобершлезіен, продажа Краків, вул. Ґарбарська ч. 10/4. 1-15

БРАТТЯ БОСАК
СКЛАД ЗАЛІЗА
КРАКІВ, вул. св. Вавжинця 29.

Комісарська Управа Фірми
Perlberger & Schenker
Krakau, Burgstrasse 48.
Теодор Семаківський
постачає богослужебні та виноградні вина, лікери, коняки, малинові та вишневі соки
Ч. тел. 103-08.

Гуртівня шкіри ф-ми КІНСТЛЄР і Сини
Краків, вулиця Дітля ч. 44.
в Українській Комісарській Управі — поручає шкіри різного роду — тверді та мякі.
Продажа тільки на картки.

ЗАХАРІЯ БОСАК СИНИ
крамниця з залізом
КРАКІВ, вул. Купа 6.

Комісарська Управа Фірми
Краків, Ринок число 30.
ЯКІВ ҐРОСС
поручає українській клієнтелі
порцеляну кришталі лямпи

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79